

308461

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21 వ తేది బుధవారము

No. 18

సంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర అధిక శ్రావణ మాస శుద్ధ సప్తమి 2

సంచిక ౧౮

Bhide & Sons, Sangli. (Bombay Presidency)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.
వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

వేరుశనగకాయలను పగులగొట్టి లోపలిపప్పును
సలగకుండ తీయటగు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

గుంతకల్లు, గుత్తి, కడవ, ఆదోని, హిందూ
పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగుంట్ల, కదిరి,
కొండాపురము, మొలగు చోట్ల ఈయంత్రములు
ఉపయోగముగ నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక.
సచిత్ర ధరలపట్టిక కోరివారికి పంపబడును.

భైడే అందు సన్యు,

సాంగ్లి - బొంబాయి రాజధాని.

మాయొక్కజగమెరిగినమందులు.

జనాకాంక్షాండు సారసపరిల్లా.

రక్తమును శుభ్రపరచుటకును. పులిపిల్లను
పుండ్రిను, వాతసెక్కును, కీళ్లనొప్పులను, నయము
చేయుటకును, దేహమును చల్లబరచుటకును
మంజుమండు. సీసా 1-కి రు. 2

పేకేజి పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

మాయొక్క ఎలకిరు కాంక్షాండు.

నరముల బలకరముగు మందు. మానసిక శాంతి
బడలికలను పోగొట్టును. సీసా 1-కి రు. 2

పేకింగు పోస్ట్ ప్రత్యేకము.

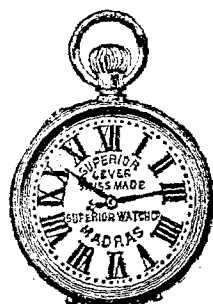
శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కవిస్సు ద్రగ్గిస్తు & ఆర్టిఫిషియల్.

828 తంబులెట్టిపేడి, మద్రాసు.

సుపీరియరు లీవరుజ్యూయల్లునాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్ట్ ఫ్రీ 4-5-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

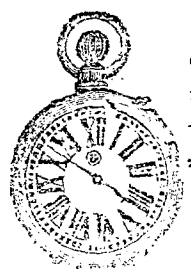

ఈగడియారము డెయిలీ మోషన్ యా
కంపెని చేరు ఎజ్జిసిగినాస్ మ్యూజింప
బడి యుండును. ఇది చూచుటకందమై
తేలికమును, డ్యూ టూల్ ఆఫ్ గ్లాసు
డోమనుగలిగి మొరటుపనులకు నగి
యుండును. వెల్వెటూత్ లోభాగమున
గ్యారెంటీ వీటి ఆతికించియుండును.
సీమనుండి మాత్ర తయారచేయబడి
వచ్చినది. కాన నెవరియొక్కచేతికైనను.
ఒరిగొక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్షణ వెలనంది
మి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, కల్పన ధరగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును. ఇది
కఠినమైన గడియారములు ఖర్చయి యొగ్గతాపత్రముల నంది
యున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని,

పోస్టువాక్కు నెం 167, మద్రాసు.

రాక్షసనామ సంవత్సర బహుమతి.

యిదివరకు నెక్కువకల కమ్ముచుండిన
యాచేతిగడియారమును యీ సంవత్సర
బహుమతికై ఈమాసంతరములోన గొను
వారికి రు 1-12-0 లకు నిచ్చెదము త్వర
చకుడు వి. పి. ఖర్చులు చేరు.

రాన్ కోప్ లీవరు

జ్యూవెల్స్ గడియారము

గ్యారెంటీ రు 5-0-0 ఇచ్చె
దము. గొలుసుతో రు 2-4-0. ఇది
మొరటుపని పవయోగమైనది. కం
డు ప్రక్కలను అద్దములదు నక్ష
ముల ప్రతిరంధములకు కేంపులు
చెక్కుయుండును. వేయేల ఈలాటి
గడియారము ఇంత తక్కువధరకు
పొరకగు. దీనికి సమయగుది ఇంకొ
కటిలేదు.

ఎఫ్. యం. స్వామి అందు కంపెని.

44 తంబులెట్టిపేడి, మద్రాసు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామ
మునంగను ఆంధ్రప్రతిక పక్షమున నిర్మింప
కావసి యున్నారు కావున వారివారి దరఖాస్తు
లను ఈ నెల 30 వ తేదిలోపుగ ప్రతికా కార్య
స్థానమునకు పంపవేకుచున్నాము. ప్రతికాధికారి

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.
ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగా
భాషలో తగిన పటములతో కివలవచే వచ్చుచు ను
ను. చందాపద్ధతి సంచితమునకు రు 6-0-0
600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు 6-0-0
(పోస్ట్ ఫ్రీ సహా) ప్రచురణ చేయుచున్నాము.
త్వరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
కలయువాడు:—గా. హరిసర్వోత్తమురావు, ఎం.ఎ.
చింతాగిరీ, మద్రాసు ఆదిగ్రామము.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రప్రతికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు
విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీర్థి, దేశ
చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హిందూ జాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన,
మహమ్మదు, ఈశ్వరభూమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర
మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయెకాక నిపుడు లోకము
సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిగ్రిందివిషయములలో
ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ
వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబల
ము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము నాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యము
ల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8
యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయ
ములను వెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రహ్మాండమునకు యాంధ్రప్రచురణములం దపూర్వ
ముగ సూడగలదు. పెద్దయాకృతియందు 300 పుటలకును మించియుండును. రాక్షసనామ సంవ
త్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకదేశాస్థ్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి
రంగులపటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	సేన్య	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రనామపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కనూనముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ ననూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బహుముగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివాఁడును)
దరఖాస్తులును బంపుకొనుట యుచితము. అలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ నొనర్చును.
దిన పాఠపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నవి.
ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, తంబులెట్టిపేడి, మద్రాసు.

II

సాక్షియర్ పార్కు } జె. డబ్ల్యు. మెడలే
మదరాసు 14-4-19 5 } స్పెషలు ఇంజనీయరు.

Wanted.

కావలెను.

రాజమండ్రిలో స్థాపించిన శ్రీహర్షిణి హాస్పటల్ & రిస్కంగుహాము తరపున తెలుగుజిల్లాలో ప్రతి తాలూకాకు యొక ట్రావిలింగు ఇన్ స్పెక్టరు నెలకు రు 15, 5, 50 జీతము చొప్పున కావలెను. నెలకు ట్రావిలింగు ఖర్చుము రు 10-20 కూడ ఇవ్వబడును. కావలసినవారు క్రిందికిగాని లేదా వ్రాసిన దిరభాగస్థులవారు పంపుదురు.

కావలెను.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక పత్రికమున ఏకైకముగా కావలసి యున్నారని కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 31 వ తేదీలోపుగా పత్రికా కార్యస్థానమునకు పంప వేయవలెను.

కత్తికాధికారి.

స్థానిక వార్తలు

- 29-వ తేదీ గురువారము
- అంజుమాను, సాంసత్వికసభ, లాఠీహాలు సా. ౫-30
- 23-వ తేదీ శుక్రవారము
- చెన్నపురి యన్నదాసమాజము; సాంసత్వికసభ, పచ్చయప్పహాలు సా. ౬-00
- 2౨-వ తేదీ శనివారము
- లా డ్విరు, మూర్ వెలియను రా. ౮-00
- ౨౫-వ తేదీ సోమవారము
- శ్రీ గంధిగాడి తోటవిందు, అడయాన సా. ౬-00

కాలమానస్థితి. — ౨5 వ తేదీకి స్థితి 92-6 మాత్రము; అధమాస్థితి 78-0 మాత్రము.

దీపములచేత. — నేడు, రేపు సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు దీపములు వెలిగింపవలయును.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము. — వీ.వి. హాస్టల్ ప్రైవేట్ పరీక్షలో రాజధానికొరకలకు సంబంధించిన ఎమ్. గోపాలరావు రెండవతరగతిలోను వీ. హాస్టల్ మూడవతరగతిలోను కృతార్థులైనారు.

ఆంగ్లోవన్యాసము. — రేపు గురువారము సాయంకాలము 6-45 గంటలకు వెరంబూరు ఎస్. ఏ. వీ. నెకండర్ స్కూలులో భారతీయ భాషలకు చావుచు దాక్షర్యము. రామా రావుగారు మానవశరీర శాస్త్రమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

మరరాసు. — ప్రభుత్వసేవకుల సమాకార సంఘము. — ౧౯వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4-45 గంటలకు తిరువళ్ళి క్లబ్బ్ హాలులో సాధారణ సభ్యుల సభ సమావేశమగును. రావుబహదూర్ జి. విజయరావు వాచార్యులు ఎమ్. ఏ. గారగ్రాసభాధిపత్యము వహించెదరు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సింగి కేటు. — ఇ. దబియ్య మిడిల్స్ట్రీ గారు తమ మొదటివారికి రాజీనామా యిచ్చుటచేత, మరయొక మొదటి నెన్నకొనుటకు వెంటనే యేర్పాట్లు జరుగునని ప్రకటించబడినది. ఈనెల 23 వ తేదీ కు కనాగములోపల నామినేషన్లు రిజిస్ట్రేషన్లకు చేరవలెను. సింగి కేటువారు బారిష్టరు ఎన్. జే. ఏలన్, ఎమ్. ఏ. గారిని నామినేటు (నియామకము) చేసినారు.

చెన్నరాష్ట్ర మహమ్మదీయ సమాజము. — కడచిన సోమవారము గౌ. షిఫాహ్ మక్తబుల్లీక్ సాహెబుగారి యగ్రాసభాధిపత్యముక్రింద జరిగిన కన్వెన్షన్ల సభలో, ఇప్పటి రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుత్వ సందర్శకులనుబట్టి యధానంతర మధిమపక్ష మొకసందర్శనమైనను నియోక్త్యమునందుడుట యావశ్యమని తీర్మానింపబడినది; యునైటెడ్ సోషలిస్ట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కన్వెన్షన్ల విషయమై లాన్సెట్ సభివారు చేసిన కార్యము కోచియమగూడ తీర్మానింపబడినది.

లోకమాన్యగంధి-దేశభావము.

నేటి ప్రాతఃకాలమున లోకమాన్యము గంధిగారు మా ప్రతినిధికి దర్శనమిచ్చి దేశభావమును సంబంధించిన కుక్రింది సంభాషణను జరిపిరి.

ప్ర. తమ యువభవమున దక్షిణాఫ్రికాలో హైందవ దేశభావల నాడు స్వభావములతోను సంబంధము కలిగియుంటిరా? అందు దక్షిణాఫ్రికాలోని నరనలు, తెలుగులు, కన్నదులు, మళయాళులు నుండిరా?

ఉ. నాతో నెల్లభావలవారు నుండిరి. అందులో ప్రావిదభావలు మాట్లాడువారును గలరు.

ప్ర. హైందవభామి కంటికిని నేకభావ సాధ్యమని మీరతలంతురా? అది యేభావము? మీయభిప్రాయము?

ఉ. ఒక్కభావతత్వక సాధ్యము కాకలదు. అది హిందీ భావయని నామతిను.

ప్ర. దక్షిణాఫ్రికాలో హిందీభావము చక్కని నేర్పుకొనగలరా? అందులో నెవ్వరు త్వరగా నేర్పుకొన గలుగుచున్నారు?

ఉ. అశ్శతముగా నేర్పుకొనెదరు. నేను కన్నదులు మళయాళులమాట విచర్చగా గమనింపలేదుగాని అంగలు తెలుగులలో హిందీ నేర్పుకొను సామర్థ్యమునందు తారతమ్య మెంచుటవలదు. మాట్లాడు ఆశ్రయముగల గోవిందస్వామిగారి భార్య యాంధ్రప్రదేశ్. ఆమె యంతభావలను నేర్చుటకును అసమాన ప్రతిభను కనుపరచినది తెలుగు, అరబ్బు, హిందీ, ఇంగ్లీషు, జాతభావల నామె యవలగ. మేల్కాడగలదు. ఆమె పుత్రికలకును తెలుగు, అరబ్బు, జాత, హిందీభావ లల వడినవి.

ప్ర. మీరిచ్చిన యుద్ధాహారణను విశేషభావము కావచ్చునా?

ఉ. కాదు. భావలు మనవారికి సామాన్యముగా పట్టుపడగలవు. నేను చూసిన దృష్టాంతమువంటి దృష్టాంతము లనేకములు చూపవచ్చును. నాటివారు సాధారణ గతులతో కలసి మెలసి యుండుటచేత నెల్లయో భావలను నేరుకలిగిరి.

ప్ర. ఆఫలము పరిశీలనలవలనగా గలిగినది బట్టి ప్రతినిధి రెల్లెడల నుండవురా?

ఉ. బాలరవిద్యాపద్ధతులలో నెట్టి పరిశీలికల్పించుట నాయాశమును.

ప్ర. దక్షిణాఫ్రికాలో యగు నిచ్చుట హిందీభావయే లేదే. ఇప్పటికి దేశముంతటను ఆంగ్లభావ ప్రాచుర్యమున్నదే. హిందీ కంటెను ఆంగ్లభావయే సామాన్యభావగా నుంకింప నాలరా?

ఉ. ఇప్పటికిని నట్టిమాడ ఇంగ్లీషుకే ప్రాబల్యముండుటనిజము మనము దేశభావలను నలక్ష్యముచేసి దురదస్థము నెట్టిసంతకాలమును నీప్రాబల్యము హెచ్చించుచున్నది. ఈస్థితిగొరవకముకాదు ఉండవలసివచ్చును. పరజాతిభ్రష్టత్వమును మనము గహితము. కాని మనలోపములను మనము సహించుట తప్పదు. ముగ్ధుభ్రష్టత్వమున ఆనాటి గౌ. సంగీరించితి మేయనుట ఇప్పుడింగ్లీషు సంగీకరించుటకు కారణము కానాలదు. ఇదియెట్లుగానా అది యును నల్లలోపమే. దేశభావలను నేర్పుకొనుట విద్యావంతులవిధి. నేనరము నేర్చుకొని తెలుగు నేర్చుకొని మీ ఆరమునను తెలుగునను ఉత్తరప్రభుత్వములు జరుపగలవాడను. మీరును హిందీ నేర్చుకొని నాతో హిందీలోనే వ్యవహరింతులేని సంతసించెదను. ఇట్లు మనము దేశభావల సభివృద్ధిపరచుటలో నొకవేళ అరవమే దేశమున కంతటికిని నకకూలించుభావయైన కానిండు. నాకేమియు సభ్యంకరములేదు.

ప్ర. ఆయన నిష్ఠి భావలు నేర్పుకొనట అందరకును సాధ్యమా?

ఉ. సాధ్యము కాకను? విద్యావంతులగు హైందవులు ఒక్క భావగాక నెక్కభావల నాడవలసియున్నారు. సామాన్యజనులు ఆయాదేశభావతత్వము. ఇప్పటి ఆంగ్లప్రతికా పరనాభ్యుదయగూడ సచ్చత్యము కావలసియున్నది.

ప్ర. నెన్నభావ తెల్లబుచ్చునందు? మాన్యము నూచించెదరా?

ఉ. దానికి ఇప్పటి విద్యావిధానము తగియుండలేదు. పదిసంవత్సరములలో బాలునకు మాతృభావము, సంస్కృతమును, హిందీయు నొక్కప్రావిదభావయును నింగ్లీషును నన్నియు నేర్పవచ్చును.

ప్ర. ఇన్ని భావలును ప్రకృతిశాస్త్రములును చరిత్రాధికములును బాలరకు భారములకావా?

ఉ. అన్ని విషయములును మాతృభావముననే నేర్పవలెను. భావల తమలయందే చరిత్రాధికము లిమిడియుండగలవు ప్రకృతిశాస్త్రములు ఆలంకారికములు. ఇట్లు చేసినయెడల లక్ష్యసభావ లలనదుట యొక కష్టముగాదు. ఆభావలలో పూర్వపాండిత్య మగునుగాని ఉరావార జాగ్రత్త మాన్యభావ దీనిగొంటిమేని అందులో ఆంగ్లలతో మనము సాధారణముగా వ్యవహరింతు సంతమాత్రము భావముకలిగినచాలును. అప్పటి మన విద్యావంతుడు ఇప్పుడు కల్పనలు మున్నగువారు నేర్చుకొని మాటలాడు దేశభావల కంటె నెన్నున భాగము నీ ఇంగ్లీషున వ్యవహరింపగలడు. అతియేదానిన.

ప్ర. సరియేకాని ముక్తిపక్షము ప్రకృతిశాస్త్ర విజ్ఞాన మంతయు సాశ్వత్యభావములనుండి ఇంగ్లీషుములముగానే కదా వచ్చుచున్నది. మనవారి కాంగ్లభావము తగినంత లేనచో ఆజ్ఞానమును మును సంపాదించుటెట్లు?

ఉ. అందుకు ప్రత్యేకాధికారు లేర్పడుదురు. వారు ఆజ్ఞానమునంతయు గడించి దేశభావలలో ప్రవేశించును. ఆ ప్రయత్నములే మన వాఙ్మయము. ఈ పద్ధతి కొనసాగెనేని ఇప్పటి వృధాసప్తములుండవు. దీని నేను కార్యకర్తమున నుంచవలెదనాను.

ప్ర. ఏకలిపినిగరించి కామేమి యభిప్రాయపడెదరు. అది సాధ్యమగునరా?

ఉ. అన్నిలిపులను నభ్యసించక యేకలిపి ప్రశంసించ వీలులేదు. ఏకలిపియొప్పును, రాకపోకయ్యును, సాధారణప్రజ తమతమ లిపిని తమతమ మాతృభావము నిల్పుకొనకమాన్యము వీనిని బలపరచుట యుత్తమము. ఈ భుద్ధ్యము మూడువిధములుగా శ్రేయోదాయకము. ఇది మతోద్ధోషము, బాలియోద్ధోషము, వ్యవస్థోద్ధోషము.

ప్ర. ప్రత్యేకాధికారులు ప్రకృతిశాస్త్రాధిక విజ్ఞానమును దేశభావలలోనికి తేలయంతుంటిరా? సాంకేతికపదములు సృష్టింపబడవలెనా? ఆంగ్లమునుండి కైకొనిపడవలెనా? మీ యభిప్రాయమేమి?

ఉ. అది ఆయా నిర్ణేతల శక్తి సామర్థ్యములనుబట్టి యుండగలదు. సృష్టింపవలసిన యవసరముగలదు. ఆంగ్లము నుండి తీరికొనవలసిన యవసరముగలదు. ఇందులో ఇష్టాప్రముల ననుసరింపరాదు. ప్రాజనాయు కరులుకు ఆస్పదిననుట ముండునుకాదు. ఇది మొదటిపక్షము. రెండవపక్షముగ నొక దృష్టాంతము నిచ్చెద. దక్షిణాఫ్రికాకు కలసపోవువారికి ఇండెక్సరు పద్ధతియు నిర్బంధ పద్ధతిగలదు. దానికిగాను అగ్రిమెంటును పుత్రమువ్రాసి ఇచ్చుట వారికివిధి. ఇండెక్సరు అధికారులు ఎప్పుడడిగినను అగ్రిమెంటు నడుగుచుండురు. అందుచేత నట్టిపద్ధతి క్రిందకున్నావాడను అని నూచించుటకు గిర్మిటియా యని చెప్పకొనుచుండురు ఈపదమును తీసికేసి నేరుసృష్టియొనర్చుటతగదు. ఇదేవిధముగా మా ప్రాంతముల స్త్రీయను ఆగ్నోటందురు. ఆగ్నో ఆనగా ఆగ్ని, బోలో, ఆంగ్లపదము. ఈ సమాసము సుమోగించు కొనుటయు కర్తవ్యమే మొత్తముమీద నవసరమగు చిహ్నపుష్టలను చేయక లఘుపద్ధతియున్న నవలంబించుచు లేనచోట విదేశపదమునే వాడుచుండుట లాభకరము.

అక్కడికే చేకయ్యెనందున మా ప్రతినిధి గంధిగారికి వంద నములర్పించి నేటికి సంభాషణ ముగించువాడయ్యెను.

కావలెను

నమృక మైనట్టియు క్రొత్తయూలలో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇవ్వబడును. వైగా అలనెన్నులుకూడా యిచ్చబడును. పనిచేయు సమర్థతసత్వగర్వము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దిదుందిమాత్రమే కావలెను. ఇప్ప మున్నవారు వెంటనే ఈవిధున చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-ఏ. తేరువీధి, తిరువళ్ళి క్లబ్బ్, చెన్నపట్టణము.

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికో.

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికో

“ఈ సందర్భాన్ని తియ్యదు బ్రిటిష్ దేశముయొక్కయు, సామ్రాజ్యముయొక్కయు సురక్షాకా శక్తిని ప్రకటించి మీ యాజమాన్యమున నున్న నౌకావైరిక పూర్వగౌరవము నుద్ధరింప జేయుమని మీకును మీ నాయకత్వముందలి సర్వ నౌకావైరి కాధి కారులకును నావికాసమును ప్రకటించుచున్నాను” అని ఆంగ్లా నౌకావైరి సేనాధిపతియగు సర్ జాన్ జెల్లికోగారికి యుద్ధము ప్రారంభమైన పిదప శ్రీ బార్టిస్టర్స్ థౌముట్ కి సందేశమును బంపెను సర్వనౌకాధిపత్యమునకు నియమితులై ఉత్తర సముద్రమున సర్వాధికార మొనగలదినపుడు ఎవరి పొట్టిమనుమ్యుడు? ఆశ్చర్యముల ప్రకాశమేమి? ఆయనకు దన మేమి? అని లోతుగా ప్రశ్నింపసాగిరి.

జెల్లికోగారి వయస్సి పురు 55 సంవత్సరములకు గొంచెము తక్కువ. ఈయన నౌకాధిపతియగు ప్రవేశించినప్పటికి 18 సంవత్సరములైన నిండుగలేవు. ఈ జీవుడందయాశ్ర సమయమునందున మొట్టమొదట బ్రాహ్మణికిచ్చి అప్పటినుండియు ప్రాణాపాయ కరమగు అనేక సాహసకృత్యములను అనల్లరగ నెరవేర్చుచుండెను. కాని 1886 సంవత్సరమున గాని జెల్లికో యొక్క అసలుకీర్తియు ప్రార్థనయు లోకమునకు వెల్లడియై నవికావు. అప్పుడేయన “మౌసేయ్య” అయినోడలో పనిచేయుచుండెను. ఇట్లుండగా బ్రెస్టల్ లులో ఒక ఇనుక దిబ్బకొక స్త్రీయు కొట్టుకొని ముగిసిపోయితిమి అంటె. సమద్రము యొక్క అల్లకల్లోలమునకును తిరిగి. తరంగములు వ్రేలితేరుచు భయము భయమును కలిగించుచుండెను కళాసులందఱు సముద్రముపాలగు నిలియుచుండిరి. ఇట్టి యాపత్సమయమున నేను పోయెదననిచెప్పి కొంతమంది మనుష్యులను తీసికొని జెల్లికో పయనమైపోయెను. కాని ఆయోడను చేరుట యెవరి తరము? తుపానుపట్టి పడవనుడుటకే నీలులేకుండెను. అతరంగముల నడిక జెల్లికోగారి పడవ లింజలేక తిలకింపజాలెను. కళాసులందఱు నడుములకు తెప్పులు తగిలించు కొనుటచే నీటి పాలుగాక ఒడ్డునకు గొట్టుకొనిపోయిరి. ఇందునకై జెల్లికోగారికి వెండిపతకమిచ్చబడినది. అని తిరిగి పోయిన వ్యవహారమును చిత్రముగనే యున్నది. 1880 సంవత్సరము చివరభాగమునను, 1890 ప్రారంభమునను జెల్లికోగారు నేవల్ అడ్మిరల్స్ డైరెక్టరు గారికి సహాయోద్యోగియులుగ నుండిరి. 1891 సంవత్సరమున మద్యధరా సముద్రమునందలి విక్టోరియా మోడయొక్క కమాండరుగ నియమింపబడి, బ్రిటానికగర నివి ముగిసిపోయినపుడందే యుండిరి. అప్పుడు నౌకావిన్యాసము జరుగుచుండెను. ఏదియో పొరబాటున కాంక్షగడపును నాన వచ్చి విజ్ఞోరయ్యాట గొట్టుకొనెను. జెల్లికోగారి యాశోగ్యమైన నపుడు సరిగాలేదు. మూల్తా భగవంతుని మంద మెక్కిరి. అట్టిస్థితిలో నీ ఆపదసంభవించెను. ఇదిగఱకట్టి దెబ్బ

తెచ్చి జెల్లికో తినియుండలేదు? వెంటనే యాయన ఉలికిపడి తన గదినుండి టాపుమీదకు బోయెను. అక్కడ నెరలో యున్నతన ఉద్యోగములు తమ సామాను తెచ్చుకొనుటకై లోపలికిపోక యత్నించుచుండిరి. జెల్లికో అందలి యుపద్రవమును గ్రహించి మీరునాతోరండు. లోపలికి బోవుట అపాయకరము అనిచెప్పి వారిని నివాహించెను. వీరందఱు కచ్చికో లేవో విక్టోరియా నావ! వ్యవసాయగ నారంభించెను. వీరు నావ్యును నీటిమందు నుమికిరి. కాని యిందొకనికి దెబ్బతగిలి చనిపోయెను. రెండవారికిని గాఢమగు దెబ్బలు తగిలినవి గాని తరువాత జెల్లికో గాతోగూడ బయటకు దీరుబడిరి. ఈసమయమున మొత్తమున 21 మంది ఉద్యోగములును 850 మంది మనుష్యులును చనిపోయిరి: విక్టోరియా నౌకతోగూడ జెల్లికోగారికి వాణిజ్యకాఖవారిచ్చిన పతకముకూడ సముద్రము పోయెను. అది తిరిగి దొరకలేదు. పతకము పోయినదనియు, మతియొక డాని నిప్పొరుడనియు, జెల్లికోగారు వాణిజ్యకాఖ వాల్ (నాసికానిరిగాని అందునకు ఖర్చు నిచ్చినవో) పంపె దనివివరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి!

1891 సంవత్సరమున జనవరిలో కెప్టానుగను, అదేసంవత్సరము డిసెంబరులో చీఫ్ నావీకరుగను సేనానిగనున్న సర్ యెడ్వర్డు సేమూరిగారియొక్క ప్లాగు కెప్టానుగను నియమింపబడిరి సర్ యెడ్వర్డు సేమూరిగారుపుడు పీకింగురాయబారి కార్యధిపతియనందున్న వారిని గొనివచ్చుటకై యాజ్ఞాపింపబడిరి. అవి బాక్సులు తిరుగబాలు చేసి విదేశీయులకు వధించుచుండిన రోజులు. జెల్లికోగారు టీక్స్ టీక్ పట్టణమున రక్షించుటకై నియుక్తులు కాబడిరి. పీట్ సాంగులో చీనావారి స్టాల్ లులవచ్చి ముట్టడించిరి. ఈ సందర్భమున జరిగిన పోరులో జెల్లికోగారి గుండెలకు మెగా ఒకగుండు తగిలినది. వీరు 1907 సంవత్సరమున రియరు అడ్మిరల్ గను ఆమలునటి యేడు నావికా దళముయొక్క మూడవ ప్రభువుగను, 1912 సం. క రెండవ ప్రభువుగను ఏర్పాటు చేయబడిరి.

జెల్లికోగారి పుడు ఆంగ్ల రాజ్యమునందలి మహాశక్తితో ద్యోగములలో నొకటినిర్వహించుచున్న నీరీయంతటి నిగర్వలును పిల్లలయందు దయగలవారను మనము సాధారణముగా చూడజాలము. యాదృశపట్టణమునందలి ఒక గ్రుడ్డిపిల్ల వెడకు చుట్టుకొను ఊహపట్టి అల్లి ఒకలేఖతోగూడ సర్ జాన్ జెల్లికోగారి పేరబంపినది. ఆయన యెంత కనికరమగు జాబు (నానెనో) చూడుడు.

క్రియమైన క్యాథలిక్!

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికోగారు నీ యుత్తరమునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకై నన్నాజ్ఞాపించినారు. నీవు వారిపేర బంపిన ఊహపట్టి నా రెండుయ్య గృతజ్ఞులు. నీవు కన్నులులేని పిల్లవైనను నట్టి నింత చక్కగా అర్థించుచున్నావై జెల్లికో గారెంతో సంతోషించినారు. వారి నిమిత్తమై నీవంత కష్టపడి

నందునకై నిన్నుకొనియాడుచున్నాను. నీపట్టికముట తోడనే వారు మెడకు చుట్టుకొని “చలివేసినపుడు నున ముద్దుల వేత తీక్ పంపిన పట్టిక వేసికొనెదను” అనిచెప్పినారు.

క్యాథలిక్ కీ యుత్తిగము అధికారందనుకు కలుగజేసి యుండుననుటకు సందియములేదు. కండ్లులేకపోయినను, జెల్లికోగారియెడ తనభక్తి నీవిధముగా ప్రకటించుటకుండును, దీని జెల్లికోగారు మెచ్చుకొని అంతచక్కని ప్రత్యుత్తరము పంపుటయందును నొకవిధమగు కరుణారసములేక పోలేరు. ఇక జెల్లికోగారి నిగర్వమున కీక్రింది కథయే నిదర్శనము.

జెల్లికోగారి నానవైనుండు మనుష్యులందఱు నొక రాత్రిపూట షికారువెల్లిరి. అప్పుడంతయు అంధకారము, చలి విశేషముగ నుండెను. అట్టి రాత్రిలందు పనిచేయు వారికి కాఫీ యిచ్చెదరు. ఈ కాఫీని నానికులు “ఓ” యని చెప్పుదురు. అంతట నారాత్రి కీ పిల్లవాడు కాఫీని తీసికొని నాన టాపువైన బోవుచుండగా నొక కావలి మనుష్యుడు మాత్రము కనుపడెను. తక్కిన వారెవరు కనుపడరైరి. అక్కడనుండి మఱి కొంతమందినకు పోగా ఆ చీకటిలో ఒక మనుష్యుని ఆకారమునుచూచి కీకాకలయునా అనిప్రశ్నించెను.

చీకటిలోని మనుష్యుడు:— ఎవరునీవు?

పిల్లవాడను

నా తేమయు అక్కరలేదు. నీ పిల్లవానికి కోపమువచ్చి “అట్లయితే పో నీకర్మము” అని చెప్పచు వెడలిపోయెను. పాప మీపిల్లవాడు తాను మాటలాడుచుండినది సర్వ నౌకాధిపతి పతి యనియెరుగడు!

వ్యాపారవిషయములు

కడచిన నలుబది డిండునాండియు చీనాకు జర్కనీ నుండి నీలిమందు ఎగుమతి చేయుబడుచుండెను. 1913 వ సం॥ 42,610,000 పౌనుల నీలిమందు పంపబడినది 1914 సంవత్సరపు మొదటి ఆఱు నెలలలోను మొగసుపా నగరమునకు 2,26,71,597 పౌనులమందు పోయినది. ఇచ్చట నీవానా రముచేయు సాపులు ఏగులవు. వీనిలోనొక్కటి ఆమెరికను లది. ఆఱుజ్యులవి. అందువలన నీవానాపౌరముతయు ముఖ్యముగ జర్కనల యధీనమందేయున్నది. పిల్ల యెజెంటుల దేశము నందు సంచారము చేయుచు వర్తమాన ప్రభుత్వమునకావలయునో ఆప్రకారము తయారుచేసి సరకుపంపుచుండెదరు. మొగసుపా నగరమున నీలిమందు చాలనిలక చేయుబడినదనియు యుద్ధమువలన దీనికేమయు నాటంకము కలుగ దనియు, చెప్పుచున్నాము.

1913 సం॥ మనదేశమునందుఉత్పత్తియైనట్టియు వాడబడినట్టియు రాక్షసిబొగ్గుయొక్క లెక్కలు ప్రచురింపబడినవి. వరదలవలన నీవరిశ్రమకీ సంవత్సరముకొంత భంగముకలిగినది మఱికొన్ని చోట్లగనులలో అగ్నిఉత్పదములు సంభవించినవి రయిలుబండ్లపప్పులు కూలింకూడ సగ దొరకలేదు. ఇన్ని యాటంకములు కలిగినను, 1,62,08,000 టన్నులబొగ్గు ఉత్పత్తియైనది. దీనికి పనివాండ్లు తమసొంతపనులకై వాడుకొనిన 8,24,000 టన్నులతోకలసి 1,65,82,000 టన్నులగుమ్మడి. గనులయొద్ద టన్నులు 8-10 ల చొప్పున విక్రయింపబడును. ఈప్రకారము 570 లక్షల రూపాయలసరకు మనదేశమున ఉత్పత్తియైనది.

అగ్నికాదేశమునందలి యడవులలో మైనమువిశేషముగఉత్పత్తియగుచున్నది. కొంతకాలము క్రిందట నిచ్చట సరకు బహుగల్గులుముగ నుండినదిగాని ఇప్పుడు వేలకొలది టన్నుల కంటకు హెచ్చినది. ఒక అంగోలాలో ఆఱు ఏడువందల టన్నుల మైనము తీయుచున్నాడు. మొత్తమున 1911 సం॥ లో జర్కనీ వారిక్రిందగొత్తూర్పు అగ్నికాయందున్న దేశములనుండి 6 లక్షల రూపుయల విలువగల మైనము ఎగుమతిచేసిరి. ఈయడవి మైనమును శుద్ధచేసిన తరువాత బహుప్రశస్త మైనదిగ నుండుచున్నది.

లోకమునందెల్లవిపుడు పదికొట్లగుర్తియున్నవి. వీరిలో రెండున్నరకొట్లు రుప్రాయమందున, రెండుకొట్లు 4 లక్షలు అమెరికాయందునుఉన్నవి. కడచినసంవత్సరము సెప్టెంబరు మొదలు డిసెంబరు ఆఖరు వరకు ఆమెరికానుండి 75,000 గుర్రములు యెగుమతి కాబడినవి. యుద్ధము ప్రారంభమైన తరువాత ఆమెరికానుండి యెగుమతి హెచ్చినది. ఇందువలన గుఱ్ఱములు దేశమునలేకుండ బోవునని ఆమెరికనులు జడిసిరి. కాని శ్రేష్టముగు జంతువులన్నియు దేశమందే యున్నవని దొరతనము వారికి తెలిసినది. సామాన్యపు గుర్ర మొక్కొక్కదానికి 1500 రూపాయలు పుచ్చుకొనుచు న్నారట.

జాబులు

I
తెనాలి.

అయ్యో,

ఎండలు అతిక్రమముగాయ్యుచి. రాత్రులందు నలి మందులుండు తగ్గలేదు. మాతాల్లాకా జమాబండి ప్రారంభమయినది. కరణములు యానవ్వండి యిచ్చటనే మకాయచేసి యున్నాడు. మాతాల్లాకా రిసర్వేచేయుటకు పోవచ్చినది. సర్వేయర్లకు పనిచేయుటకు పాతకాలమున్నా ఏర్పరిచివారు. మాగ్రామమందుకు హైస్కూలులో సంవత్సరాంతపు పరీక్షలు చేసుకొనుటకు నిర్ణయమయ్యింది. పరీక్ష కాగితములను తెనాలిలోనే అచ్చునొత్తించుటచే ముద్రాక్షరకాల నపుకల్లు చుట్టూమాగ్నూలుపెట్టలు తిరుగుటన్నటితోముగిసింది వాల్లర ఫారంపరీక్ష కాగితములు మాత్రము కల్లడి అనుననయితిరుగ పరీక్షచేయుటకు తమ మనియి వుపాద్యాయసంఘమే ఆలోచించుచున్నాడు.

పిల్లలమర్రి రామకృష్ణయ్య.

II

శాసనవిర్యా సభలయెన్నికలు.

అయ్యో,

ఇటీవల నోకజమిందారులవారు, తమ మిత్రులకడ శాసన విర్యాసభకు రావద్దేమి యున్నారనియు, వారికి మియెక్కువోటు ఇయ్యవలయుననియు, మరియొక జమిందారులవారికి వ్రాసినట్లును, అందులకువారు ఎన్నికకాలములో, వీరికి సామర్థ్యముకలవారు మరియొక్కవారు శాసన సభకు రావలయుననియు ద్వేషమును తెలియపరచవంతట, వీరికి తమనోటు ఇచ్చెదమని వ్రాసినట్లు విని మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. మంజుమందారులలో నిట్లు యుక్తముక విచక్షణ చేయువారుండగా నెల మనహిందూదేశము అభివృద్ధికి రాకయుండును? ఇక మొదట శాసనవిర్యా సభలకు మనప్రతినిధులను ఏర్పరచు విషయములో నోటుఇచ్చుటకు అంతకల వారందరు వైస కలపరచబడిన ప్రత్యుత్తరమును చక్కగా గమనించెదమని కోరెదను.

ఒక పోతురు.

III

24 వ గంటలకు సభ విశ్రాంతములు

అయ్యో,

1. 5 వ తాళిఖు ఉదయము 7 గంటలకు నియమింపబడినసభ, మధ్యాహ్నము కుంకుంటకు సమావేశమగుట.
2. ఆంధ్రవిద్యమమునకు నాధాపర్యంతుండు దనుకొనబడుచున్న (కొండవీటి) ఆగ్రాసనాధిపతియగు, శ్రీ శంకటప్పయ్యపంతులుగారి సారంభోపన్యాసములో రాష్ట్రవిషయము లేవనెడిట.
3. నగసారావుపేట ప్రతినిధులు ముదుపులు చెల్లించి నమకొండవీటి టిక్కెట్లనియ్యకుండుట.
4. ఆంధ్రవిద్య లక్షణక మండలి అత్యవసరమై, చచ్చిన యాంశమగు మ్యునిసిపాలిటీ శిక్షాసమయ అధిగోవినిగో అనిచివరకునెట్టి గానిని 10 నిమిషములలో ముగించునెంచుట
5. సంఘసంస్కరణ సభాదినముగు 5 వ తాళిఖు సాయంకాలము 5 గంటలకును మండలసభనే జలుపుట.
6. మ్యునిసిపాలిటీ విషయమై సభాధ్యక్షులకునైరాలకును, జమిందారుగారి సోదరులకునైరాలకును జరిగిన శ్రీరంగస్వామివరము ఘన సమావేశమున హైస్కూలుసారమువీధి కుర్చీలన్ని (సభాధ్యక్షునిదితప్ప) క్రండికింపుట. జమిందారు కయిరాలు రారని తెలిసిని తెలుపాత మఱు వానినినై కక్కించుట.
7. విశుద్రాచేసికోనబడిన మ్యునిసిపాలిటీ శిక్షాసమయ మఱు ఉపపాదించబడి ఎట్లనోముగింపబడుట.

మోక్షనాథం వేణుగోలరావు, ఒంగోలు.

IV

ఆంధ్రవిద్యా మహాసభ.

అయ్యో,

11 వేది ప్రతికలో ప్రచురింపబడిన "చిం. శ. దీ". గారిలేఖ చాలసంతోషమును కలిగించినది. వారిమాటలు చాల సమంజసముగానున్నది. విశాఖపట్టణ విద్యార్థుల మాత్రమే

మనమే యారంభింపవచ్చును. ప్రతికాధిపతిగాను మాత్రమే చాల వాగుగా సలహానిచ్చియున్నాడు. ఏకాగ్రమునై నవేయుమని చెప్పినప్పటి శ్రేయ్యము చేతునది చెప్పినవం. కుండకపోవుట సహజమేకగా. అయిన నై మా మాంబ్రసోదరుడు నుడివి ప్రకారము ప్రతినిధుల నెన్నుకొనువిషయములో మాగుంటూరులోని విద్యార్థులతరపున నోకమాటచెప్పు బూనినాడ.

మాజిల్లాకంత్కు గుంటూరుకమాత్రమే కళాశాల యున్నదిగాన నచ్చటినుండి యొకగో యిద్దగో ప్రతినిధు లెన్నుకొనబడవలెను. ఇదిగాక కంగవోలునందు "గోపాలకృష్ణ భాండాగారము" కలదుగదా. ఆభాండాగారము తరఫున ప్రతినిధి యొకడు రాజమహేంద్రవరమునకు భాండాగార ప్రతినిధుల సభ కేకవలసియున్నది. నైభాండాగార విద్యార్థులకును చాలమంది విద్యార్థులేయగుటచే భాండాగారసభ కేగు ప్రతినిధియే విద్యార్థి మహాసభకుగూడ జోయిరావచ్చును. అట్లుచేసినచో ధ్యతప్రయాసలు కూడతగ్గును. తక్కిన పట్టణములనుండి యిద్దయెన్నుకొనబడి పంపబడవలయును. ఈకార్యములన్నియు నోకవారములేక పడినములలో నిర్వహింపబడి ప్రతినిధు లెల్లర పేరులను బ్రతికాముఖమున వేలిపినచో నెందఱు నయ్యుడియు నెట్టిప్రయత్నముల జేయవలసినదియు మనకు వాగుగ తెలియగలదు. విశాఖపట్టణ విద్యార్థులరలె గాక మాయాంధ్రవిద్యార్థులెల్లరు క్రియాశీలగల వారగుదురు గాకయుని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఒక యాంధ్రవిద్యా.

V

శ్రీరామజయంత్యుత్సవము-ఆంధ్రవాతీయకళాశాల

అయ్యో,

మావిద్యాలయమున శ్రీరామజయ దినమున శ్రీరామజయంత్యుత్సవము జరుపబడెను. ఆనందకృష్ణమున మ. రా. శ్రీ. శేమూరి వేంకటసుబ్బారావు గారధ్యక్షతనకుహించిరి. మాయాపాధ్యాయులు మ. రా. శా. శ్రీ. ము. సీ. ఆంజనేయులు వారు శ్రీరామచరిత్రను సంగ్రహముగా వాచుచును, శ్రీరామునకును, దశరథమునోరాజువారికిని జరిగిన వాదానువాదవిషయమును విపులముగానుడిచిరి. మరియు నీసందర్భమున మా వాదానువాదసంఘ వాగ్విరోధము గావించుటయు క్రమవియోధాపరణములతో నెలవిచ్చిరి. అనంతరమధ్యక్షులచే మా సంఘకార్యదర్శి పిలువబడి "కార్యనిజేదనము" చేసెద. ప్రహేదనాటకమున నోకరంగము బాజురచే నధ్యక్షులుగా ప్రదర్శింపబడెను. తరువాత సభాధ్యక్షులు మాసంఘమునుగూర్చియు, ఈ సభలనుగూర్చియు భాషించుచు, శ్రీరామబాల్యమును బాలురాదర్శముగా తీసికొనవలెనని నడిచిరి. మరియు శ్రీరాముని యాత్మకుపోల్చి, రాజదాసుని, దశేంద్రునియులకు పోల్చి వేదాంతార్థమును బోధించిరి మరియు శ్రీరాముడు హిందూపురాణములలో నగ్రగణ్యుడనియు, ఆయనతరపునను ప్రతిమానవుడును తనచరిత్రనుండు ఆదర్శముగా నుంచుకొనవలయుననియు నెలవిచ్చివారు. అనంతరము మాసంఘాధ్యక్షులును, ఉపాధ్యాయులునగు మ. రా. శా. శ్రీ. మల్లాది సీతారామాంజనేయులుగారు ఆగ్రాసనాధిపతిగారికిని, కర్ణులకును కృతజ్ఞతాపూర్వక కందనములొందిరి. తరువాత శ్రీక్షుకులకును, బాలురకుననియు, తయారచేసిన ప్రసాదమును విడివిగా పంచివెట్టిరి. నందేమాతరధ్వనులు మిన్నుముట్ట, శ్రీక్షుకులకునై వాగ్దేవులు సమచిత్తులుగా వీడ్చిరి. ఇట్టి జాతీయోత్సవములు, ప్రతిగ్రామమునందును, ప్రతిపట్టణమునందును, వేయేల ప్రతిగ్రామమునందును జరుపజల్పిద్దేయసోదరులను ప్రార్థించుచున్నాను.

విద్యార్థి.

VI

కృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయము

అయ్యో,

విఖ్యాతాంధ్రనాయకులును, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్పూర్వదరులలో నోకరునగు మ.రా.శ్రీ. నెమలి పట్టాభిరామరావు పంతులుగారు ౧౮ వ మార్చి బుధవారమునాడు సాయంత్రము ౬ గంటలకే భాషానిలయమునకు దయచేసిరి. పంతులవారిని దర్శించుటకు భాషానిలయ సభ్యులలో ననేకులు అంతఃముంసే నిలయమందిరమునకు వచ్చియుండిరి. మానిలయ పోషకులగు విఖ్యాతోదార నిరంజనులు మునగాల జమిందారులునగు శ్రీరాజా నాయని వేంకటరంగారావు బహదూరుగారు మోదరావాసయందుండు సందర్శించినందున వారును దయచేసియుండిరి. శ్రీపట్టాభిరామరావు పంతులుగారు ప్రభు

మున సంస్కృతాంధ్రగ్రంథనిలయము నకుఁబోయి పిమ్మట నిలయమందిరమున సుఖాసీనులైరి. కొంతసేపటికతన భాషా నిలయమునగల గ్రంథముల సంఖ్యనుగూర్చియు ఆనాయక్యము ములగు గూర్చియు ముచ్చటించి పిదప నిజాముకాలేజియం దాంధ్రపండితులకు బ్ర||శ్రీ|| రామస్వామి వేంకటాచార్యులయొద్దనుండు సాధారణముగా వాంఛితానువిద్యమునను ముఖ్యముగా మాభాషానిలయ విషయమునను సరసముగ నుపన్యసించిరి. తమవరి, మాపట్టణపు శిన్నత పాఠశాలలో సుపాధ్యాయులుగాను మొదటినుండి మా నిలయమునందభిమానముగలవారుగా మన్న బ్ర||శ్రీ|| వైలంతుపు నృసింహరావుగారు కవిశేఖరులు గద్య పద్యాత్మకముగ బ్రసంగించిరి. ఆలుపిమ్మట మ.రా.శ్రీ గుంటూరి సత్యనారాయణగారు (ఇప్పటి ఆడిటో ఆఫీసునందలి యొక యువగ్రా||) శ్రీపట్టాభిరామరావుగారి నభినందించుచు గొన్ని పద్యములు ఆశువుగఁజెప్పిరి. తరువాత భాషానిలయపు ఉపాధ్యక్షులగు మ||గ||శ్రీ. క. పాపసాధి నాయకుగారు శ్రీపంతులుగారిని శ్రీరాజాగారిని పుష్పమాలాలంకృతులఁ జేసిరి. సభ్యులందఱు భాషాభివృద్ధులను, చల్లరి పోషకులను గుర్తుకొనిరి. తంబూరించులైన పిమ్మట కొంతసేపటిక సభముగిగెను.

మాదపాటి-మానుమంతి రావు.

మోదరావాడు.

కార్యదర్శి.

VII

శ్రీ సుబ్బరంగరాజు సమీక్షము-పల్లెపూడి.

అయ్యో,

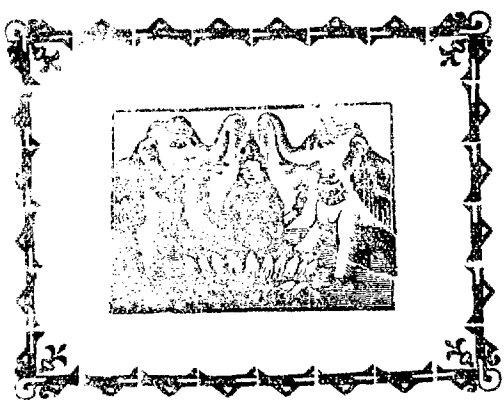
వై సమాజమువారిచే నెల్లూరునకు పూర్వదిశా భాగంబున 4 వైశ్ణవమఠమునకు ప్రాత్యక్ష గ్రామమున స్థాపింపబడిన శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖేలుని పతనమందిర పుష్కలముయొక్క శింఖస్థాపన మహోత్సవమున సమాజపు ద్వితీయ వాగ్విరోధమున యీ నెల 8 తేదీన ప్రాత్యక్ష గ్రామమున జయప్రదముగ జరిగెను.

నెల్లూరు నుంచి డెప్యూటీకలెక్టరు గారును నెల్ల వెడ్జెటేలు గొప్ప యువగ్రామమును ముమారు 500 మంది సభి నలంకరించిరి. జిల్లా బండ్రపోను కొంచెంబడ్డసమూహముతోను తత్ప్రదేశము నిండియుండినది. జనులనేకులు గూడిరి.

ఉదయమున 1-30 గంటలకు వచ్చినవారు పూజారము లారగించి నెల్ల యానవ్వం వియమంపట్టి ఆలంకరింపబడిన పందిరియందు జేరిరి. శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖేలు పటమును నోకయున్న తాసమునలంకరించిరి. పుష్పములువిడివిగా వారినిద సజ్జరి. దైర ప్రార్థన జరుపబడిన. తర్వాత కార్యదర్శిగారిచే కార్య నిజేదనము జరుపబడెను. అంతరము కౌసలవిర్యాణ సభ్యులలో నోకరును, నెల్లూరులో హైగోర్డు వకీలుగారును అగు మహారాజరాజశ్రీ ఆయంగల్ల సుబ్బకృష్ణరావు పంతులుగారు వైశేష్యుడిని శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖేలుని పతనమందిర పుష్కలనిలయ భిక్షమునకు శింఖస్థాపనమున సభ్యముగా గావించిరి. శ్రీ గోఖేలుగారి స్వాగ్ధ్యక్షము చేపాటి మానమునగల విషయములతో గూడిన పరిశ్రమచరిత్రను విపులముగ నర్పించి వారిజాతకము మనము చేయవలసిః కార్యముల భాగ్యతలు తెలుపుచు సభి ముగించిరి.

10-30 గంటలకు సమాజమువారిచే ఎల్లరును మధ్యాహ్న భోజనమునకు ఆహ్వానింప బడిరి. భోజనానంతరము 2 గంటలు మొదలు వచ్చిన మహోదయలెల్లరును వారి వారికి తోచిన విశేషములతో సంగీతముచే నానందించువారును, చతుర్ముఖభజన సారాయణము గావించువారును, పుష్కలపాఠము చేయువారును ఇక్కడి కక్కడికి తిరుగువారునై యుండిరి. 4 గంటలకు ఉపాహారములైన వెంటనే 4-30 గంటలకు మరల సభి నలంకరించిరి. దైర ప్రార్థనము జరపబడెను. పల్లె ప్రాసిక్త్యాటరుగారును నెల్లూరుజిల్లాకోర్డు వకీలును అగు మహారాజరాజశ్రీ మైదవోలు రంగయ్యపంతులుగారు ఆగ్రాసనాధిపతియనున పోయి సమాజమువారిని గౌరించిరి. పిమ్మట సమాజమును గూర్చిన కొన్నిపద్యములను జరుపబడిన. తరువాత కార్యదర్శిగారు సమాజద్వితీయ సంవత్సర నిర్వకు జరిచిరి. అంతరము మహారాజ రాజశ్రీ ఏ. యన. కృష్ణరావుపంతులుగారు ప్రారంభవిద్యను విపులముగ జర్పించి సభిని ఆనందాభిని నేలబడించిరి కదపట శ్రీ ఆగ్రాసనాధిపతిగారు ప్రతిగ్రామము యొక్క పాఠశాల వైద్యకాల కర్మకాయపరిశ్రమకాల నిమూనను ముఖ్యము అయియు అట్టివి ఏర్పడునట్లు చేజము ఆభివృద్ధిలోనికి రాజాలదనియు ఉపన్యసించి మల్లయ్యలంబుల సంతోషములచే నిండునట్లు చేసిరి. జనమును ధ్వనులతో సభయగిగెను. సభానంతరము సమాజము వాగ్దేవేదవిడి నెల్లరును నాయాపతనమున కలంకరించిరి. కృష్ణకరుడు యీ సభముయొక్క సమగ్రమునకు తోడ్పరచియు గాత.

సామంతి వల్ల భీరామరావు

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21-తేది

బుధవారము.

మా నగరపాలక సంఘము.

బాగా కాలముగా నీ నగరపాలక సంఘమునకు తేరిన యాంగ్ల శాఖ తృప్తికరముగా పనిచేయుట లేదని యంద రెండు యేర్పాట్లను సరియైన తనిఖీ లేకపోవుటచే నా శాఖలో ధనాపహరణముల కెక్కువ యవకాశము కలిగినది. ఇటీవల చిట్టిబాబునాయుడకు నొక హెడ్డుగుమాస్తా ఇచ్చుటకు తేరిన లెక్కలనుబట్టి రు. 2,935.11 3 లను దిగ్గిమింగి కనుగొను సూచనలు పొడసూపుట తోడనే అద్విశ్వవాయివాడు. ఆతనితోనే నీరూపాయలును బోయినవి. కావున నివి లెక్కలలోనుండి తీసివేయవలసిన దని నగరపాలకులకు ప్రేడింగు కమిటీవారుచేసిన సలహామొక్కటి నిన్నటిదినము సభలో చర్చకు వచ్చెను. ద్రవ్యము పన్ను లిచ్చు కొను ప్రజలని. ద్రవ్యము తీసికొనుటకును ఖర్చు పెట్టుటకును సభికారి ఆంగ్ల శాఖాధ్యక్షుడు. ఈతడు స్వయముగా తీసికొని లెక్కకురానివి రు. 515 లొక్కటియు, రు. 70 లొక్కటియు రు. 11 లొక్కటియు గలవు. తక్కినవి ఈతని శాఖలోని ఇతరాధికారులు తీసికొనినవి. వారిపై అధికారమువహించి తనిఖీచేయ తగినపాడు ఈతడే. అందుచేత కె.సి. జేకాచారిగారు పై మొత్తమును ఆంగ్ల శాఖాధికారి గారివద్దనుండి రాబట్టవలసిన దని యుపక్రమించిరి. క్రిందివారు చేయు లోపము లచే లగునట్లును సరిగాకనిపెట్టక యజాగ్రత్త జరుపుటవలన ఆయా శాఖాధికారు లచ్చుకొనుట ప్రభుత్వమువారి రాజ్యాంగ శాఖలలో నాచారమే యనియును ప్రజలభ్రామును నగరపాలకులు బ్రష్టిలుగా పెట్టుకొను వారుగాన కలిగిన నష్టమును లెక్కవ్రాసి వెల్లివేయుటకు తమకధికారము లేదనియును వీరు వాదించిరి. వీరి వాదమును బలపరచుచు స్ట్రా. గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు ఆంగ్ల శాఖాధికారి స్వయముగా తీసికొనిన ద్రవ్యమున కాలిని నుత్తివాది చేయుట సమంజసముగా నుండుననిరి. మరి యితరులును జేకాచారిగారి వాదముతో నేర్పడించిరి. చర్చలో ఆంగ్ల శాఖాధికారినుండి ద్రవ్యము రాబట్టుటవలన నతడు అసమర్థుడనిగాని గణించుడని గాని యర్థముకాదని గూడ విశేషమొనర్చ బడెను. సజముగా రాజ్యాంగ శాఖలలో పట్టి ద్రవ్యాపహరణములును ఇట్టి రాబట్టుటలను దినదినమును వెన్నియో జరుగుచున్నాయని గాని మానగరపాలక సంఘములో కొందఱు మాత్రము ఈవర్గము కుంజముగా నోచినది. కావునను తనిఖీలేకగిన అంగవిధ్యయును లేదు! శాఖాధికారి దినమున కెన్నియో వేల లెక్కలకు చేత్రాలుపెట్టువాడు ప్రతియం దున కున్నట్లుగా గానిననియట. ఇట్టి బాధికారులకు గానిననియట. ఇట్టి బాధికారులకు గానిననియట. ఇట్టి బాధికారులకు గానిననియట.

ఈవాదమునను న్యాయములేక సోలేదు. కావున నాయరు గారితోకంటెను బలమైన వాదమును ఆంగ్ల శాఖాధికారి పక్షమునగొని తెచ్చిరి. అపహరణములు దినదినము జరుగు విషయములుగానుండిన దినములు తనుకు జ్ఞాపకమున్నవనిరి. అప్పుడు ద్రవ్యము పన్నులపై నడచిన పొడనే లెక్కలలో త్రోసివేయుటయే యాచారముట కావున నాయరుగారు మరియొక కారణమును గూడ చూపిరి. ఆంగ్ల శాఖాధికారి ప్రభుత్వము వారిచే నియమితుడు. అందుచేత నతనిపను నగర పాలకుల కధికారములేదు సజముగా నతనివద్దనుండి ద్రవ్యము రాబట్టదలంచినచో విషయములు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసి వారిమూలముగా పని జరుపవలెనని నాయరుగారు పునఃకృపించిరి. నగరపాలకాధ్యక్షుడును తదితరులు ఖరీదొందను నీయభిప్రాయమునే తెల్పిరి. తీర్మానముపై సమ్మతులు కొనసప్పుటకు జేకాచారిగారు యుష్కమము నేడింటికి పడునేకుగ త్రోసివేయబడెను. ఆంగ్ల శాఖాధికారికి రెండువేల చిల్లరదంకుగ తగులలేదని మేము దాఖలుచుట కను. ఆతడుచేసిన ద్రోహము లేదనియు గూడ వినుచున్నాము. పాప మాతని కీ నష్టమును కలుగకుండుటయే మంచిది. కాని నిన్నటి విమర్శనని రెండు విషయములుమాత్రము నగరపాలకసంఘము శ్రేయస్సునకును గౌరవమునకును సంబంధించినవి గావున వీనిని ప్రభుత్వము వారలోచింపవలసి యున్నారని నమ్ముచున్నాము. ద్రవ్యాపహరణము తటస్థించినప్పుడు గొప్పజీతము లందుచుండు నధికారులు ఉత్తరవాదులు కారను సిద్ధాంతము నంగీకరించుట తగునాయని మొదట నాలోచింపవలెను. ఈ సిద్ధాంతము సర్వవిధముల లోప భూయస్యు నజముగానిట్టి సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వము వారంగీకరించి యుండిరేని ద్రవ్యపు పూచీని వెన్దయధికారుల యందుంచియేయుండరు. ఆంగ్ల శాఖాధికారి నైద్యుడు, అతనికి లెక్కలేమి తెలియునంతరా ఆపదలికి లెక్క తెలిసిన నైద్యునే నియమింపవలెను అట్లు తెలిసిన వాడే రావలెను. వచ్చిన తరువాత లెక్కలలో లోపము వచ్చిన నుత్తరవాది కావలెను. ఒక్కడు కాక తప్పించుకొనినచో తక్కినవారికి జాగ్రత్తయు డరు క్రింది యధికారులకు స్వాతంత్ర్య మెక్కువయై నష్టము లెక్కువ కలుగుటకు మార్గ మేర్పడును. కావున నీవిషయమున నాంగ్ల శాఖాధికారికి తగిన హెచ్చరిక కలిగించుట న్యాయము. ఇప్పటి కైన లెక్కలెంగిన సమర్థుడగు నైద్యుని నియమించుట కర్తవ్యము. ఈవిషయమై జాగుచేయక నగరపాలకులను ప్రభుత్వము వారును బూచుదురు గాక! ఇక నాతడు నగరపాలకులకు లోబ నవాడా, కాజాయుట నగరపాలకుల గౌరవమునకు సంబంధించినది. నగరపాలకాధ్యక్షుడు నగరపాలకులలోని వాడగుట నాతడు నగరపాలనాధికారియైనను స్వతంత్రుడు. కాని నగరపాలనా సంఘము క్రింద సొకరులుగానుండు నితరులు నగరపాలకులనుత్తరవాదులు కారను వాదము సరియైనదిగా కన్పించలేదు. ఒక్క యధ్యక్షుడు తప్ప తక్కినయందఱును ప్రభుత్వము వారిచే నియమితులగు వారుగూడ కొంతకు కొంతయైన నగరపాలకుల యధికారమున నుండరేని నగరపాలక సంఘపు కార్యక్రమమున కంతటికిని విభాతకము కలుగవచ్చును. కావున నగరపాలకుల విషయమున ప్రభుత్వము వారికి సంగతులను విచరించితమ యధికారిని నిర్ణయించుకొనుటమేలు. నిన్నటి పను కుప్పటిట్లు విషయముగూడ చర్చకువచ్చును. కానిచచ్చు ముగియు సందున ముందుకు వేచి యుండవలసి యున్నాము.

ఒకచిత్రమును నభయోగమును గూర్చినవిషయమును పాతక మహాశయులు సేమచూడగలుగుదురు. ఇదిచిత్రమును విషయముగాదు. చిత్రసూక్ష్మభకరమును విషయము. అది ఎట్టి దారణ విషయమైనను మతనియను మని పించుకొనగలుగుట వలన నిరాక్షేపణముగ చెల్లుచున్నది. అంతటితో బోక చెల్లితీర వలెనను నంతకు గూడ వచ్చినది. ఒక కుటుంబమున కనిష్టపాదరునికి భార్యయైన స్త్రీతన భర్తజేష్ట సోదరులందఱు తోడను. మామగారోడను గూడ సంవసించ వలెనను దుర్మియనుము కోయంబు స్తూరులోనున్న గొండనులను హైందవులలో నొక శాఖవారి యందుకలదట. ఈదురాచార మను శ్రుతముగవచ్చు చున్నదట. ఆశాఖలో వారెల్లవారును దీనిని నాగరక మతికయించుచున్న ప్రస్తుత కాలమునందు గూడ ననుసరించుచున్నారట. విషయలంపడుడగు నొకభర్త జేష్ట సోదరుడు తంతమ్మని భార్యను నిర్బంధింప నావతి ప్రతాపిలక మందుల కొడండ్డదాయె. నీతివిహీనుడగు నాతడుతటనైన బుద్ధిచెచ్చుకొని యుండక ఈవిషయ మంతయునామె భర్తకేగించి యామె నను మతింపచేయుమని మతొచార బలమువలన నిర్బంధించెనట. ఇంకనుచిత్రమా మానహీనుడగు భర్తవత్రివతా శిరోమణి యగుభార్య సచ్చరిత్రమును వినియామె నుచితరీతిని గౌరవించి యాసోదరుని మందలింప కుంటయే గాక అట్టి దుష్కార్యమేలచేయ నైతివనియానారీ శిరోమణినే మ్దించెనట. ఆమె యాభాధపడ జాలక పుట్టినింటికి బోవ నాదురాచారు లామెను బలభంతమున లాకొని పోయి తలుపులు బిగించిరట. ఆమెభర్తయే కత్తితోనామె యెడలిసిండ్ గాయములు కలిగించెనట. ఇంతలో పారు లోడు యార్తనాద మాలించిపోగు బడి ఎటులనో యామెను విడిపించి తండ్రియలు చేచ్చిరట. ఆమె యభియోగమును తెచ్చినది. భర్తన్యాయాధి పతియెనుట నేనేమియు నెరుగనని యసత్యమాడి తప్పించు కొనుట కే ప్రయత్నించెను. కాని తనదు శ్చరితము నెలుల సమర్థింపగలడు? లజ్జావిహీనుడై నామతాచారముల యుండిట్టి యుత్తమ నీతిగలదని నోట నెలుల జలుకగలడు? అనితని విచచినా భార్యకులమున కపఖ్యాతి తెచ్చినదిగాన నాగ్రహ వేషమున నాకులద్రోహిని శిక్షించితిని ఎటుల నుడువగలడు? ఆమెనిజముగ కులద్రోహ మొనరించినను ఆన్లెయ ప్రభువుల ధర్మ పరిపాలనమున నాయమ కిమమంతయైన పీడను కలిగించుటకు భర్తకుమాత్ర మధికార మెచటనున్నది. మతముపేరిట నెంతటి దుష్కార్యములు జరుగుచున్నవి. న్యాయాధిపతి భరదోషియని నిశ్చయించెను. మత విషయమున దోషియని స్థిరపరుచుట యీతని పనిగాదు. ఆమె కపాయమును కలిగింప ప్రయత్నించుటవలన దోషియని నిశ్చయించి 3 సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించెను. దీనికంతకును మూలభారుడగు జేష్ట భ్రాత కెట్టి శిక్షయును వేయబడినట్లు కనబడదు. మతముపేరిట నీటిదుర్మయము లెన్నియో జరుగుచున్నవి. సరమ పవిత్రములగు నీతులను భోధించు మతమును తులసివనమున గంజాయి మొలకలనక నీనుక్కితు లెటులనో చేసెవి. అట్టి వానిని పోలించి మతధర్మముల సుప్రకాశకరముల నొనరింపదగును. అటులగాక మతమను పేరుచెప్పినంత మాత్రమున సర్వము నాచరణీయమేయని వాదించు నభ్యాసము నుత్తమజులు మానకుండినచో క్రింది జాతులవారికి విజ్ఞానము కలుగుట సంభవించునా?

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇ. ౧౯౧౭

హిందూ మతపు టీకలు.

లండను ఏప్రిల్ 19:—సివిల్ డివిజన్ మిలిటరీ డివిజన్ ప్రతీక లండను విలేజును డిల్లు తిరిగివచ్చిన సంపుచున్నాడు:— మార్చి 27 వ తేదీని బహుదేశీయ మొలుపిస్తారు నేడు ఇంగ్లాండు చేరినది. 20 వ మార్చిటాము ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని ఇంగ్లాండులో నియోజనమి.

పడవపై టార్పెడో వదలుట.

లండను ఏప్రిల్ 19:—ఉత్తరము ద్రములో “వానిల్లా” అను పడవయిన జర్మనునవ మేరైను టార్పెడోను వదలి ముంచింది “వానిల్లా”లోని కర్మానులను రక్షించుటకు వచ్చిన “ఫెర్మా” అను పడవను సవ మేరైను తిరిగివదలింది. “వానిల్లా”లోని కర్మానులందఱు చనిపోయినారు. అనాకాధికారులు ప్రకటించిరి.

చేపలపట్టువారిని పూసేయుట.

వానిల్లాను ముంచి వానిలోనున్న చేపలపట్టువారిని అనవసరముగ చంపిరి. వీరి వలన మిలిటరీలాభ మేమియు లేదు. ఈవారములో యిది రెండవసారి ఈ ఘానీలను ఎవరును చూడరాదు. వీనిని గురించిన వివరములు వ్రాసియుండుటయైనది.

పార్లమెంటు సభ.

లండను ఏప్రిల్ 20:—నేడు జరిగిన పార్లమెంటు సభలో లాయడు బార్నిగార్ రిట్లు తెలియజేసెను. దేశములో పైనిక సేవను నిర్వహించు చేయుటకు పూర్వము కంటే యుద్ధవిషయము మరింత జను ప్రజలకు జరుగునని దొరతనము వారికినమ్మకము లేదు. ప్రజలు కిచ్చిన ప్రభువు కొరకట్లు సేవలలో చేరి దేశ సేవ చేయుచున్నందున కిచ్చిన గౌరవము చాల సంతోషించుచున్నారని.

క్రిస్టి శేషులయిన బ్రాహ్మణులై టర్కు

లండను ఏప్రిల్ 21:—బ్రాహ్మణులైన టర్కు మరణము గురించి పంచాయితీ విచారణ చేయబడినది. వీరికి తాత్కాలికముగ, మతిచాంచల్యముగల్గి, ఆత్మహత్య చేసికొనినట్లు వీరు తిప్పుచెప్పిరి.

చూపాయన రైతు గారికొడుకు.

లండను 19:—రైతు గారికొడుకు కిచ్చిన గౌరవ సేవ లో చేరి యుద్ధభూమికి వెళ్లి నాడు. రైతు గారు తమ భార్య చూపాయన పుట్టింది చాల దుఃఖముతో నన్నారు. నిన్న భార్య కనమువద్ద 2 గంటల సేపు ఉండిరి.

“ఇ 15” సబు మేరైను.

మునిగిపోయిన కారణములు.

నా కాదళమువారి రిపోర్టు.

లండను ఏప్రిల్ 20:—నా కాదళమువారిట్లు తెలియ జేయుచున్నాడు:—ఇ 15” సబు మేరైను శత్రువుల చేతులలో పడి పోవునని భయము చేసింది. సబు మేరైను పనిపాటలకు ఉపయోగపడు స్థితిలో నుండెను. దీనిని పట్టుకొనుటకు టర్కివారు భగిరథ ప్రయత్నములను చేసిరి. దూరము నందుండి ఆర్ట్ లోరు యుద్ధపుటోడలు ఫిరంగులను ప్రేల్చి దీనిని నాశనము చేయలేకపోయినవి. ఈ సబు మేరైనును పాడుచేయుటకై పేజిక్రిటుకు ప్రైంపుటోడల మీదనుండి రెండు పలుకు బయలుదేరి వెళ్లి పడి. ఈ పడవలోని వారిమీద టర్కివారు అగ్నివర్షమును కురిపించిరి. రహస్యము 200 గ్రాముల వడపుడినవట. ఈ పడవకు కొన్ని వందల గజముల దూరములోనే, కొట్టుకున్నది అయిప్పటికి, సబు మేరైను టార్పెడో చేయబడినది. సబు మేరైను నిరుపయోగము చేయబడినది. మెజిస్ట్రేటు దొంగదానినండి, వెళ్లి పడవకు రెండు పలుకు పడిమునిగి యొనర తక్కిన పడవకు భానులనుగట్టించిరి. ఒకనికి దెబ్బలు తగిలి చనిపోయెను. కర్మానులందఱు చాల ప్రార్థనము చేసి పట్టు వైను ఎడ్మిర్లరు డిస్ వాసు గారు తెలుపుచున్నారు. రైల్వే నెట్లు రాబిస్తున్నారు, కమేండరు పదవికి బదిలీ చేయబడిరి. అధికారులను రిపోర్టును పంపవలసిందని నా కాదళ సంఘము వారు కోరినారు.

ప్రాము

ఇ. 1917 వర్ష యుద్ధము.

లండను ఏప్రిల్ 21:—టర్కు డామోల్ నిట్లు తెలియ చేయుచున్నది:—ఇ. 1917 వర్ష యుద్ధము, తీవ్రముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. దెబ్బలు తగిలిన జర్మను వైకుటలు యెడతెగకుండ, బ్రూజను పట్టణమునకు వచ్చుచున్నాడు. జర్మనీ వారు మినిషపట్టణమును వదలి వెళ్లి వెనుకకు పోవుదురట.

ఇ. 1917 వర్ష బ్రిటీషు వారికి కలిగిన విజయము

లండను ఏప్రిల్ 20:—వాస్తా ప్రకటన సంఘము వారు జిక్రింది విషయములు ప్రకటించిరి. 17 వ తారీఖున సాయంకాలము జిల్ బెక్ వద్ద బ్రిటీషు సేన ఒక మందు గనిని ప్రేల్చి ఆ సేనకుండి జర్మనులను చంపి ఒక గట్టును ఆక్రమించుకొనినది. 18 వ తారీఖు నాడు తమ జర్మనీవారు తిరిగి ఆ గట్టును పట్టుకొనవలెనని ఆ సేన విధముల ప్రయత్నించిరి. కాని చాలవచ్చును కలిగి బ్రిటీషువారు వారిని వెనుకకు కొట్టివేసిరి. బ్రిటీషు సేన యిప్పుడా ప్రయత్నము బలపరచుచున్నది. మన సేనకు చిట్టచుట్ట జిల్ బెక్ వద్దకు దక్షిణముగా రెండు మైళ్ల దూరములోను, ఇ. 1917 వర్ష తూర్పుగాను ఉన్నది. ఈ కొండ మన స్వాధీనములో నుండుట వలన దీని ఉత్తరమునకు పశ్చిమోత్తరమునకును శత్రువులు కచ్చుటకు వీలులేదు. మన సేన మందుగనిని ప్రేల్చినప్పుడు 15 మంది జర్మనులను ఖైదీలుగ పట్టుకొనినది. ఖైదీలలో కొందఱు అఫీసులుకూడ కలరు. 18 వ తారీఖు ఉదయమున జర్మనీ సేన గుంపుగా వారి మన సేన వైపున దిగి. కాని మన వైకుటలు వారివై ఫిరంగుల వర్షమును కురిపించిరి. వారిలో చాలమంది మనకందకముల ఎదుటపడి చని పోయిరి.

రెండు జర్మను విమానములను నాశనము చేయుట.

నిన్న మనవారు రెండు జర్మను విమానములను పడ గొట్టిరి. 15 వ తారీఖునండి యిప్పటికరకు జర్మనులు 5 విమానములను నష్టపడిరి.

ఫ్రెంచి సేనలు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—సీ అండు యం గజెట్ పత్రికకు లండను విలేజు పంపినవార్త:—నాటర్ డామోల్ లో రేట్ వద్ద నున్న యెత్తు ప్రదేశమును ఫ్రెంచివారు శత్రువుల వద్ద లాగికొనిరి. ఈ ఎత్తు ప్రదేశమునుండి హునెన్ పచ్చికబయలు అగపడు చుండును. ఈ ఎత్తు ప్రదేశము జర్మను సేనాముఖము వద్దనున్న ఎత్తు ప్రదేశములు ఫ్రెంచివారి చేతిలో నున్నవి. నెట్లు మిహిల్ వద్ద జర్మనీవారు చేతిలో నున్న గట్టులోని కొన్ని భాగములు మన ఫ్రెంచివారి చేతులలోను. ఈ రెండు ప్రదేశములలోను యెత్తులమును మనకు చిక్కిరి గవాయయి యిప్పటికి తృప్తి జేంది ఫ్రెంచివారు తమ సేనలను ఆర్ బాస్ పరగజాలానికి తీసికొని వెళ్ళుచున్నారు. తక్కినవోట్లు అక్కడక్కడ జర్మను సేన మీదపడిట్లును ఫ్రెంచివారు దానిని వెనుకకు కొట్టిట్లును తెలియుచున్నది.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.

పార్సిస్ ఏప్రిల్ 20:—అధికారులు ప్రకటించిరి:—సాయంజను, రిమ్ములకు చుట్టూ, అగ్లోతో తీవ్రముగ ఫిరంగులయ్యుద్ధము జరిగినది.

లాహోరు ఏప్రిల్ 21:—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించిరి:—లా ఇ. 1917 వర్ష మన సేనలోని జర్మనీవారి మీదపడినది. జర్మనీవారి సేన మిదపడినది. మన సేన వారిని వెనుకకు కొట్టివేసి.

వాస్తా ప్రకటన:—పూర్వము యావల యావల మన సేన శత్రు సేనల వాస్తా బ్రూజనుండి వెళ్లి గొట్టిరి. శత్రువులు యుద్ధ సాముగిని చాల వదలి వెళ్లిపోయిరి.

గార్బిన్ అను మన వైమానికుడు డెల్లియము దేశము నందలి ఇంగ్లెష్ మన్ స్ట్రులో ఆదివారమునాడు సాయంకాలము దిగి తీరవలసినచిచ్చి. ఇతనిని జర్మనీవారు పట్టుకొనిరి. ఇతను, రాగి, అంటిమాయ సల్ ఫేట్లు, నేసికొని ఏడు గుండుల జర్మనీకి వెళ్ళుచుండెను. వీనిని ఇటలీ దేశమునందలి కోమోలో పట్టుకొనినారు.

గ్రేటబియగు ఛియానుండి లండన్ టైముకు ఈ క్రింది వార్త వచ్చినది:—

ఒడ్డుపట్టిన “డెమిట్టకు” అను టర్కివారు బార్బెహో డిస్ట్రీకును 7 గురు జర్మనుల అగ్గివేసిరి. వీరందఱు “నో బెయి” యుద్ధ సాహసీవారు. బార్బెహో డిస్ట్రీకును నెలగొట్టాలికింద శత్రువుల యుద్ధ వాతల కొట్టువలకుండ తిప్పించుకొని బయట పడి పగటి పూట ఆగవడకుండా తిరుగుచున్నది. నేకలను తీసికొని వెళ్ళు శత్రువాతలను ముంచవలెనని కనిపెట్టుకొనియున్నది. రెండు రోజులక్రింద ఫ్రెంచి సేనలను తీసికొని వెళ్ళుచున్న ఒక గానపై టార్బెహోలను వదలి నష్టముకలిగించితిని. మమ్మలెండు రోజుల నుండి బ్రిటీషు సావలు తిరుగుచున్నవి. అని జర్మను అధికారులు ఛియాన్ గవర్నరుతో చెప్పిరి.

సెక్ జాక్ ఫ్రెంచిగారి ప్రకటనము.

జర్మనులను బారదోలుట.

లండను, ఏప్రిల్ 20:—ఫీల్డు మార్షల్ సెక్ జాక్ ఫ్రెంచి గారి విధముగా ప్రసిద్ధపడియున్నాడు. బార్బెహోలో పడవటును వై నెన్ కోమిస్టరయిలుకు సామీప్యమును నున్న 60 వ నెంబరు కొండక్రింద మన మొక గనిని 17 వ తేదీ సాయంకాలము తుపాకిమంతో ప్రేల్చితిమి. తదనంతరము ఇంగ్లీషు సేన తక్షణమే శత్రువులను మట్టించి కొండమీదను వారికందకములను కళవలకుకొనెను. ఆనాటిరాత్రి శత్రువులు ఫిరంగులను మనమీద కురిపించుటచే చాలవచ్చును మనకు లోమన మాక్రమిచుకొనిన కందకములనుండి మనము తిరిగి గా పోరాడుటకు తగినంత సిలిలోనికి వచ్చిరి. ఉదయమున శత్రువులు తిరిగి మనమీద ఫిరంగులను ఫిరమనన్విత యెదురు పోరిరి. కఠినము యుద్ధము సంప్రాప్తమయ్యెను. కాని బ్రిటీషు కాల్ గొప్పపరాక్రమముతోను, అచంచలమనోభైరవముతో శత్రువులను దాకెను. మన శత్రువు సేనలను వీరికి దోడ్ శత్రువులు పారదోలబడి మనకు సంతృప్త జయము సమకూరునకు గొప్పనమ్ములు సంభవించినవి. కాని జర్మనులు, నష్టమో మనకంటే నెంతో గొప్పది మన ఫిరంగుల జర్మ గుంపులమీద మైదానములో కురిపించి వాని నాశనము చేసె. 18 వ తేదీ తిరిగి శత్రువుల తిరుగుదలతో మనకు వాకిరించు కనగా మనము పట్టుకొనిన స్థానము తిరుగుచున్నది. దక్షిణపు వైపున వారు కొంత భూమి మాక్రమించుకొనిన గాని తక్షణమే యోడింపబడిరి. రాత్రి మన గుప్పటికి కొండయంతయు మన చేతిలో నుండెను. మన మాక్రమించుకొనిన భూమిలో మనము ఫిరముగా కుదురు కొనగలిగితిమి. 19 వ తేదీయుదయమున గుప్పటికి శత్రువుల తాపట ఆగిపోయినది. కాని కొండమీద వారా ఫిరంగులను వేయుట నాపలేదు. మనము 4 యుద్ధాగ్ని ములన 45 మంది మరణములను పట్టుకొంటిమి.

రుమా

కా ర్బెటియరుల కొరకు మోరయుద్ధము.

లండను ఏప్రిల్ 19:—సెల్టో గ్రామము వచ్చిన వార్తలు:—జరుగుచున్న యుద్ధములో సెల్టో గ్రామ, జుల్లా గ్రామముల వద్ద జరుగుచున్నది అతి భయముగ నున్నది. రషియా సేన మంచిమంది పన్నాగములనున్న శత్రువులవైపున నున్న లతో పాడిచి వాని సాయము ఆక్రమించుకొనినది మరునాడు ఆస్ట్రీయను సేన మాటిమాటికి రషియను సేన వైపున భూరమగపారి నది. రషియావారు మూడు ఫిరంగులను వేయుచుండి వైకుటలను పట్టుకొనిరి. వాటి సాయంకాలము జరిగిన యుద్ధము మరీ భయముగ నున్నది. సేనాముఖమునకు రషియను, ఆస్ట్రీయనులు చేతులు చేతులు కలుపుకొనియున్నాడు. ఆస్ట్రీయ ప్రదేశములలోను ఆస్ట్రీయనులను రషియనులు వెనుకకు కొట్టివేసిరి. మరునాటి ఉదయము రషియనులు తిరిగి ఆస్ట్రీయనులవైపున కొన్ని స్థలములలో వారిని ముంచి ముంగుకు వెళ్లిరి. కాని ఆస్ట్రీయనులు తమరు పట్టిపోయినట్లు ఒప్పుకొనక ఆరోజంతా సెల్టో గ్రామము వద్దయున్న రషియను సేన వైపున తీవ్రముగ పోరిరి. ఆస్ట్రీయను సేన తేల్త్రానియున్నది. రషియా సేనకన్న వారు మెచ్చుగా నున్నరు, రషియను వైకుటల చేతులను స్థలములో ఒక ఆడుగు కేలవై నాగి కొలేకపోయినారు. అని కన్నులార యుద్ధమును గూడెను. రషియా దేశమును తెలిపినాడు. రాత్రియు ఆస్ట్రీయనులు జుల్లా వద్దనున్న రషియను సేన వైపున రషియావారు వాస్తా భూమిలకు కొల్చి చాలవచ్చును కలిగించిరి. తరువాత రషియావారు జర్మనులవై అగ్నివర్షమును కురిపించి 99 వ గుట్టున పట్టుకొనిరి.

కలకత్తా ఏప్రిల్ 20: — లండనులో నూటికి 24 వంతులున తదితర నెడపట్టుణములలో 28 వంతులును, గానుములు లోను, బిన్నపట్టెలలోను, 20 వంతులును ధరలు వృద్ధియైనట్లు మంత్రి గారు తెలిపిరి. కలకత్తాలోని ధరలను విచారించినచో 17 వ తేదీతో అంత మొందినవారుములో నెలకొత్త మొదనగుటను నూటికి వంతులు అదనముగ ధరలలోనున్నవి. మంచా దారధర విశేషముగను మాసంధర కొద్దిగని పెరిగినది. బంగారాదం:ల ధరలో నూటికి 48 వంతులును, బియ్యము 4 వంతులును తగ్గినది. రెండవ తరగతి మాసపుధరయు, మొదటి తరగతి ధరయు, నిలుకడగ నున్నవి. ఈజిప్టులో బంగారాదుంపలు మువ్వరముగవచ్చుటతో ధర దిగిపోయినది. డెక్ నావోగోధునపిండిధర 28 వంతులు, అల్లిపురుతన్న 38 వంతులు, అరటిపండ్లు 40 వంతులు, అప్పుపాలు 1 వంతులు, వృద్ధియైనది. డెక్ నావో బియ్యము ధర 17 వంతులు మొదటి తరగతి బియ్యము 4 వంతులు, కోడిగుడ్డు 32 వంతులు అనాలనూనె 19 వంతులు, మొదటి తరగతి మాంసం 6 వంతులు. రోహిషేము, 8 వంతులు, నెయ్యి 4 వంతులు తగ్గినవి.

పరువుగో పిస్తోలుదొరకుట

డిప్యూటీ పోలీసు కమిషనరు సాక్ష్యము

కలకత్తా ఏప్రిల్ 20:—కలకత్తాలో నటికల కొన్ని

అయిదవల పోయినవి. ఈసందర్భమున పట్టుకొనబడినవారు విచారింపబడుచున్నారు. ఈకేసు తిరిగి చీఫ్ ప్రొసెక్యూటర్ జేనల్ స్టేట్స్ గారివద్ద ప్రారంభమైనది. ఈకేసులో మొదటిముద్రాయి పక్షమున ఎర్ర వాదించుటలేదు. తిరువల్లూరు, పిస్తోలు దొరకలేదనియు, తరువాత తాను లిఖితరూపమున వాజ్మాలమును దాఖలుచేసెదనని ఇతడు చెప్పకొనెను. తిక్కనము గురు ముద్రాయిల పక్షమున స్వాక్ష్యవాది ఇట్లు తెలియజేసిరి:— పిస్తోలు ఎక్కడదొరకనదని చెప్పబడినదో అక్కడ దొరకలేదు. తరువాత డిప్యూటీ పోలీసుకమిషనరు లోపురుసుగారిట్లు చెప్పిరి:—రొడ్డాకంపెనీవారి పిస్తోలుపోయినకేసునాకు భాషకమున్నది. గార్డెరుచిలో జరిగిన బందిపోటుకాండ భాషకమున్నది. ఈ బందిపోటుసందర్భమున నేను సంగతులను విచారణ చేసితిని. ఫిబ్రవరి 24-వ తేదీని కారీకచంద్రమిత్రవీధి 20 గృహము నకు వెళ్లితిని. నాకు కొన్ని సంగతులు తెలియవచ్చినవి. నలుగురుముద్రాయి లెట్లు కనుపడినది పరువులో పిస్తోలు ఎట్లు దొరికినది నీకు తెలియజేసితిని. నేను జరుగుచున్నది. అలహాబాదు

గోధుములధర్మము.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—గోధుములధర్మ నిలుకడగ లేదు. మిరటులో ధర్మ తగ్గియున్నది ఇక్కడ రూపాయకు 9 సేర్ల ఇచ్చుచున్నారు.

పరపతి సహాయాద్యములు.

కమిషనరీ రిపోర్టు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—పరపతి సహాయాద్యములు గురించి యోచించుటకు సరిపడదు మెక్లగనుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఒకకమిషనరీ యెర్పాటుచేయబడినది. ఈకమిషనరీ వారి రిపోర్టు జూన్ 15 వతేదీ ఆశ్రాంతములకు సిద్ధమగును.

లాహోరు

రావినదిమీది వంతెన.

లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు రాకపోకలకు విడుచుట.

లాహోరు ఏప్రిల్ 17:—రావినదిమీదిపై వంతెనను నిర్మించుట కొరత. ఈనదికి అడ్డుముగ ప్రాంతానికి వంతెన నిర్మించబడినది. లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుగారు నడివంతెనను తెరచిరి. యూరోపియనులును చాల మంది ప్రాంతీయులును ఈసమయమున దయచేసియుండిరి. చీఫ్ ఇంజనీరు ఆనందలింగ, కర్నలు మెక్లగనుగారు వంతెనకు సంబంధించిన సంగతులను తెలిపి, వంతెనయొక్క వివరములలో కొన్నిటిని చెప్పిరి. తరువాత లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు ముచ్చటించుచు వంతెనకు కట్టించిన ఇంజనీరులను అభినందించి, యదావిధిగ వంతెన దాకపోకలకై వదిలిరి.

ఫారెస్టు రిజర్వులు.

రావినదిమీది వంతెనను సాగించుతరువాత చివరను లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుగారు రిట్లు తెలియజేసిరి:—అనారోగ్యకరముగ నున్న ఫారెస్టు రిజర్వులు క్రమక్రమముగ ప్రజల యుపయోగాలకు దాఖలుగ మార్చివేయబడును.

సర్ పి. సి. చటర్జీగారు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—సర్ పి. సి. చటర్జీగారికి అనారోగ్యముగ నున్నది. ఇందువలన, వీరు సార్వభౌమిక కాసనసభలో సభ్యుడవడికి, ప్రయత్నించుటలేదు.

అలిఘరు

మహమ్మదల్లీగారు.

అలిఘరు ఏప్రిల్ 20:—ప్రయత్నము సలహాచిహ్నమున మహమ్మదల్లీగారు తాత్కాలికముగ పని చాలించుకొనిరని డిల్లీలోని హందార్డుప్రతిక తెలియజేయుచున్నది.

అస్సాము

అస్సాము స్థానిక సర్పంచిలన బిల్లు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—అస్సాము స్థానిక సర్పంచిలన బిల్లు ఇటీవల కాసనసభలో అంగీకరింపబడినది. ఈవిషయము హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి యోచనయందున్నది. ఈ బిల్లు రాజప్రతినిధిగారి అంగీకారము పొందగలను.

ముల్తాను

హిందూదేశ రక్షణకాసనము.

ముల్తానులో ప్రత్యేక న్యాయసభ నేర్పరుచుట.

ముల్తాను ఏప్రిల్ 20:—ముల్తాను మహమ్మదు, మరి 125 మందియు శిక్షాస్మృతి 395 వ సెక్షను ప్రకారము చార్జి చేయబడిరి. ఈకేసు ఖానుబాద్లీ అద్దాయి గాధరుఖాను, మేజరుగో, ఫ్రెంచిగార్ల వలన విచారింపబడును. విచారణ నేడు ప్రారంభమగును.

లాహోరులో విచారణ

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—లాహోరులో ప్రత్యేక ముగ్ హిందూదేశరక్షణ కాసనము ననుసరించి ఒక న్యాయస్థాన మేర్పాటు చేయబడినది. వీరు విచారణ ఆరంభించుటకు అలసత్వము గున నాకొన్నారు. కాని అట్లు జరుగదు. కేసు 26 వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. ఈ కమిషనరులు సెంట్రలు తెయిలులో ఉదయము ఎనిమిది గంటలనుండి 12 గంటల వరకు ప్రతిదినము విచారణ చేయుదురు. గవర్నరు మెంటు ఎవ్వకేటు వెట్టు నుగారు, జయగోపాల్ సేతు, బాగ్దరు తజదీను క్విన్సిగాధుతో ఫిర్యాదు పక్షమునను, కొందరు స్టేషనులు ముద్రాయిల పక్షమునను వాదించుదురు.

బర్నా

కెప్టెను స్పెషల్ విచారణ.

గంగూన ఏప్రిల్ 20:—కెప్టెను స్పెషల్ విచారణ సానివి కెప్టెను స్పెషల్ 370 రూపాయలకు దగాచేసి కేసులో నేడు గంగూన డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పు చెప్పిరి. ముద్రాయికి ఒకదినము ఖయిదును 400 రూపాయల జరిమానావిధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించుకొనునయెడల 3 నెలల విడిఖయిదును అనుభవించవలెను. జరిమానాసానుల్లో 350 రూపాయలను ఫిర్యాదికి చెల్లించవలెను. ముద్రాయియింకను జరిమానాను ఇవ్వలేదు.

సిన్ధూ.

మహమ్మదు లక్ష రులు ఓడిపోవుట.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—4 వేలయిది లక్ష రులు 18 వతేదీని హాఫిజురకు త్రోసికొనినది. వీరికి బ్రిటీషుఇండియామీద పడవలనను ఉద్దేశము. హాఫిజురకు ముగ్ దరుకు నాయకత్వభాగమున నాలుగువందల మైళ్ల దూరములో నున్నది. వీరు సరిహద్దులవద్ద కాపలాకాయుచున్న వారి మీద తుపాకులను వేసిరి. ఆనాడు ముద్రాహమ్మదున, కొంతసేన బయలుదేరి లక్ష రులతో జయప్రథముగ పోరాడి, చాలవత్తము కలుగజేసిరి. లక్ష రులలో 150 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. కొందరు చనిపోయిరి. తరువాత వీరు వెనుకకు పోయిరి. వీరిక్కడ కనుపించుట లేదు.

ఖానుల సాహాయ్యము.

చాలమంది ఖానులును, పిషావరు మండలములోని ప్రముఖులును, తాము సాహాయ్యము చేయుదుమని స్పష్టమైన ప్రకటనలు చేసిరి. తాము సాహాయ్యము చేయుదుమని స్పష్టమైన ప్రకటనలు చేయుదుమని స్పష్టమైన ప్రకటనలు చేసిరి. తాము సాహాయ్యము చేయుదుమని స్పష్టమైన ప్రకటనలు చేసిరి. తాము సాహాయ్యము చేయుదుమని స్పష్టమైన ప్రకటనలు చేసిరి.

వైస్రాయికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—19 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:—

కార్యేతియా యుద్ధము

కార్యేతియా కొండలలో ఆస్త్రియనులు, జర్మనులు కలిసి రషియావారి వశమైన స్థానముల సంపాదించవలెనని బహుభూతముగ పోరాడుచున్నారు. వీర్లు ముద్దు మీదపడిన రషియనులు ఆస్త్రియా జర్మనులను వెనుకకు కొట్టివేయుచున్నారు. ప్రాణములును తెగింది. రషియనులు ఒకగుట్టను పట్టుకొనిరి.

మూర్ఖులారీతియాలో జేర్డ్ విజ్ఞానదర్శియనులెండు వరుసల కందకములలోనున్న ఆస్త్రియను సేనను తరిమివేసిరి.

పోల్యాండు.

జర్మనీవారివ్యక్తి పోల్యాండులో చేయుచున్న పని ముఖ్యముగా విమానములచే బాంబులను వేయించుట. 12 వో 15 వో విమానములు బయలుదేరి కంటబడిన గ్రామముమీద గాని, పట్టణముమీద గాని నూరు, నూరులవలె బాంబులవరకు వేయుచున్నారు. ఈ బాంబులవలన కలుగుచున్న నష్టము మట్టుకు బహుస్వస్థము.

ఆస్త్రియా, ఇటలీలు.

ఆస్త్రియా ఇటలీ దేశములకు వ్యతరీతములు చేయుచున్నట్లు ఆనేక ప్రదేశములనుండి వార్తలు వచ్చినవి. సరిహద్దులలోనున్న ఆస్త్రియా ఇటలీ సేనల కొట్టుకొనినవి యిదివరకే తెలిసినది.

ఆస్త్రియాలో ఉపాయము.

ఆస్త్రియాలో ఆహారములేక ప్రజలు విలిటరీ స్టోరుల మీద పడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—19 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:—ఆస్త్రియాలో ఫ్రెంచివారికి మంచి విజయము తగిలినది. ఫ్రెంచి సేనలలో (ఫ్రెంచి వారు 4000 అడుగుల దూరమున నున్నట్లును, కోల్ మర్కు పోవులైలువకు శత్రువుల వశమగుటకు ఆకాశములను కలిగించుచున్న యింకొక గుట్టను పట్టుకొనిరి.

టర్కీ

టర్కీవ్యవహారము.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—19 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ వయిచ్చాగారికి పంపినవార్తలు:—

ఏప్రిల్ 17 వ తారీఖున బ్రిటీషు సేనలకు సిక్కిం ఎజెన్సు సమద్రములో పోవుచున్న మారి టాకనవాన్లను టర్కీవారి టాకెన్లతో పోరాడినది. వదలిపోయినట్లుగా ములుమాని టాకెన్లను తిరు కానినాని టాకెన్లను పట్టుకొని బోటుల్లోకిండులై 51 మందిచనిపోయిరి. బ్రిటీషు సేనల టర్కీ టాకెన్లతో పోరాడెటబడి తరిమినది. ఈ పోరాటయోధులను గ్రీకు దీవివద్ద ఒడ్డుపట్టిరి. బోటు కళాగులను, ఒక జర్మను మిలిటరీ ఉహ్వసిరి, “గోదెన్” లోని 6 గురు కళాగులను ఖానాన్ దీవిలో బంధించిరి.

“ఈ15” ఒకవత్తుట.

“ఈ15” ఆనుబ్రీటీషు సభ మెచ్చెన దాకెట్టులతో ఎక్కడెక్కడ మందుగులున్నవో కనిపెట్టుచుండగా కేసె హెచ్ వద్ద ఒడ్డుపట్టినది.

బ్రిటీషు విమానములు.

నూయెజా కాలువవద్ద నుండి మూడు బ్రిటీషు విమానములు యెగిరి ఎల్ ఎరివకు దక్షిణముగా 25 మైళ్ల దూరములోనున్న ఎల్ సీర్ ఆనుబ్రీటీషు దక్షిణది. ఎల్ సీర్ ఆను నది కెన్డెర్లిన కల్లుముగో నున్నది ఇక్కడ అనేక గోడ్లు కలియును. ఇక్కడ 50 యా 200 గోడ్లు ఉన్నట్లు విమానములు కనిపెట్టినవి.

టర్కీ సేనలవై ఫిరంగులు కాల్చుట.

విమానము టర్కీకైరము ఫలాని పోట ఉన్నదని యాపగా ఒక ఫ్రెంచి గ్రూపరు వెల్లిగాజాకు దక్షిణముగాను ఎల్ ఎరివకు 50 మైళ్లదూరములో ఈ కాన్యముగను ఉన్న టర్కీ శిఖరమునై ఫిరంగులు కాల్చినది.

టర్కీవారు ఓడెయినుపై బడుట.

బాంబాయి ఏప్రిల్ 18:—ఏడెనుండి మైయు ఆన్ ఇండియా నిలేఖ. ఈ కిందివార్తలు పంపెను:— టర్కీ సేన ఆరేలియాదేశమునందలి ఓడెయి ను మీద పడినది. ఓడెయి ను లోని సేనల వద్ద మందుగులను సామాను అయిపోయినట్లును టర్కీ వారిలోపడిరి. టర్కీవారు ఓడెయిను పట్టణమునందలి గోధుములు, తొన్నలు నిలువజేసిన కొట్లనున్నటిని స్వాధీనపరచుకొని వెతు హయాన్ ఆల్బర్ రహ్ మానిన్ లో ఆలిని మునూర్ లిన్ ఆలిరిగి లక్షల రూపాయలు యియ్యమని బలవంతపెట్టి తీసికొనిరి. ఇదిగాక నెల నెలకు 3 లక్షల రూపాయల చొప్పున యియ్యట్లు కూడ ఏర్పాటు చేసిరి. బ్రిటీషువారి క్రొదనున్న ఏడెను ప్రాంతైలేటుకు వెలుపల వాయవ్య దిక్కున 50 మైళ్ల దూరములో నున్నది.

వివిధవిషయములు.

రషియాప్రకటన.

లండను ఏప్రిల్ 19:—కాక్సును ఖాఫీరకు నగుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఆస్త్రియవర్తనము రషియాన దక్షిణముగా ముందుకుపోవుచున్నది.

ఫిన్ల్యాండ్ లో బాన్ డెర్ గుల్బర్ గారిని మొదట టర్కీ సేనకు కమేండరుగా నియమించిరి.

ప్రయత్నములకు, కాన్య కాన్యలో టర్కీ సేనలను మార్చిన్ ప్రయత్నము చేసి, ప్రయత్నములతో ఆనువారు నూర్ వెల్ యుద్ధములో అతిపరాక్రమమును చూపినందున వారికి విక్టరీయాక్రమ పతకము లిచ్చిట్లు లండను గెజెట్ పత్రికలో ప్రకటించబడినది.

ఒక వింత వ్యాజ్యము.

కోయంబర్ పురు.

కనకమ్మగారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము కాళిక్రమమున ఉన్నప్పుడు కోయంబర్ పురు అధికారి నెమకొనుకొట్టినట్లు తెలుసు. ఆ ప్రభుత్వమున సాక్ష్యముచేసెను. "మేము గొడవకొట్టినట్లు నొక భాగము చేరినవారము. మాత్రము నొక భాగముతో ఆతిని (అనగా ఆ ప్రభుత్వము) భద్రముగ ఉన్నట్లు అన్నట్లును, తండ్రికి సంపాదించుట సాధ్యమైయున్నట్లు. (ఈ భద్రత వాడుకలో లేదని యామె తండ్రిగారి, భర్తగారి చెప్పలేదు; మరియు నీ భద్రత జిల్లా మాన్యుయేల సంఘము (ప్రెసిడెంట్) చేయును.) సాధ్యమైయున్నట్లు అన్నట్లు అతడు నొక భాగమున నన్నిటికొకటిగా. నేనందఱు కంగికరించెను. అందుమీద ఆ తండ్రిగారికి నన్ను కొట్టితెలిసి వెళుటకు తన తమ్ముతో (అనగా, వాద్యంతో) చెప్పెను. అందుమీద సాధ్యమైన తన తమ్ముగారి యభిప్రాయము నెరవేర్చుటకు నన్ను కోరెను. నేనందఱు నిరాకరించినందున, నన్ను మాడించి, కొట్టి, చేతులను కట్టినట్లు చెప్పెను. భయపడెను. కాబట్టి, నేను భయపడి నునియున్నప్పుడు యెవరైనా వారము నొకటిగా ఉండి యచ్చటినుండి నులువారును వెళ్లితిని. ఆ తండ్రిగారికి ఆ చచ్చటినుండి నులువారును వెళ్లితిని. అందఱును నమ్ముచున్నట్లు నన్ను పిలుచుకొని వచ్చెను. అట్లు తిరిగివచ్చిన పిమ్మట నేనందఱును సాధ్యమైయుంటున్నట్లు. సాధ్యమైనట్లు చెప్పెను. నేను నాయంతట దూరముననుండి గ్రామములకు వెళ్లి యుండినందున, నేను కుటుంబములో నుండరాదు. గ్రామములో ఉండితిని. (నన్ను మీరెట్లు పరిశీలించవలసిన పనిలేదు. నేను వెళ్లిపోయి, నా జీవమును, సంపాదించుకొనెద" నని నేను చెప్పితిని. కాని, అప్పుడప్పుడు (సాధ్యమైయున్నట్లు అన్న) లిద్దరును నన్నట్లు చేతుల నీయక విడువలేదు. అందులన, భయపడి, నేను మఱియొక ప్రభుత్వమునకు వెళ్లి యచ్చట నిద్రించితిని. సాధ్యమైన, వాద్యము నన్ను చేతులనుండి సాధ్యమైయుంటికి పిలుచుకొని వెళ్లితిని. ఆ తండ్రిగారికి నొకటిగా తెలిసి, మరల నున్నప్పుడు నా వారము నన్ను అంతటికి లాగుకొని వెళ్లెను. సాధ్యమైనట్లు చెప్పెను. తలుపులు తెరిచి; గదిలో వెళ్లెను; గూటినుండి కత్తిని వెళ్లితీసి; నన్ను కింద బడవోసి యాక త్రొక్కి పోడిచి యిరువది గాయములు కలిగించెను. నేను కేకలు వేసితిని. ఇరుగుదూరు గారు ఇంటి బయట చేరగలిగిరిగాని, లోపలికి రావలసినట్లు. ఎట్లయిన నేను తప్పించుకొని యింటి బయటికి పరుగెత్తితిని. సాధ్యమైన, చేతక త్రొక్కిన నా వెంటనే బయటికి వచ్చి ఆ తండ్రి తన మేనకోడలిచేతికి దివి కట్టి పోయెను. నేను నా తండ్రితోటకు వెళ్లమనగా, స్వప్నమిట్టి క్రిందపడితిని, నా తండ్రి నావరాహ ముసుగులనల మరల స్వప్నమిచ్చెను. నన్ను సాధ్యమైన త్రొక్కి పోడిచెనని నేను నా తండ్రితో చెప్పితిని.

మద్రాసు యాత్రను చెప్పెను.

"మలబారునుండి నానున్నప్పుడు రచ్చిపేటకు, సాధ్యమైన తండ్రిగారియంట నుండే నేనాని, నాయంట నుండే లేదు; నేను కత్తితో పోడిచెనను. ఎక్కడో పోడిచెనను. నా మామగారు సాధ్యమైన ఆ గాయములతో నాయంటివాకిట్లు తెచ్చి, నేను కత్తితో పోడిచెనను చెప్పించెను." కామకోడలిగారు సాక్ష్యములను, వాద్యములను పరిశీలించి ఆ ప్రభుత్వమునకు కత్తితో పోడిచెనని నిర్ణయించి వారిమతాచార మర్యాద తెలిపెను. సాధ్యమైన తండ్రిగారు కత్తితో పోడిచి గాయపరచి నిర్బంధపరచుట ధర్మశాస్త్ర మంగికరించెనని యభిప్రాయ మునుగు మద్రాసుకు మాడెండ్లు కరిగించి విడిచిది.

ప్రసారంజుకుడగు వార్తలు:—

"ఇచ్చటి ముగిసి పత్రికను పత్రిక అని స్తంభమునకు కానున్న సి. వి. శివరామయ్యగారి గూడలూరుకు బదిలీచేసినందున వారి నెల 20-న కేవల రాత్రి నెలమీద ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరు చాల స్వచ్ఛందవారు; విశేషముగ ద్రవ్యాశ్రయము లేకుండునట్లు పోషక భాగము పుత్రులుగారు యెందు అభిప్రాయము చేసెను. తిరిగివచ్చి భద్రపరచి కత్తితో పోడిచెనను చివరకు యెందు నామముల నమ్ముచు భాగ్యతిగడించినందున వీరు బహుముఖులు పురజులకు విచారకారణమైనది. వీరు వెళ్లినట్లు విడిచిదికోలువిందుపరచెనని 7-8 సంవత్సరముల క్రిందపడిన చాలకాల మిచ్చునుండి బరితీయవలసిన అట్లా అనితే నామముగా రిపుడు వీరి స్థానమును వచ్చుటచేత ప్రజల కొనవిచ్చును సంతోషము కలుగుచున్నది." అని తెలుపబడి యెక్కు ప్రాయమున్నాడు.

వృత్తాంత లేఖలు

తునివార్తలు.

స్వయంవిలేఖరికద్దనండి.

కాలసిద్ధి.

తుని ఏప్రిల్ ౧౯:—ఎండలు తీవ్రముగ నున్నవి. వసంత ఋతు చిహ్నములు భారతీయ నా పడుచున్నవి. మహాదికపు బాధయు, భయమును భారతీయ సంతరించి నటుల గనబడుచున్నది.

యూనియన్.

వైటునోయలు డిపో విషయమై యిదివరకు చెలియజేసి కొనియున్నాము. ఇంతవరకు దాని విషయమై యాలోచన జేసినట్లులేదు. గామీగోస్వమునకు భంగము గలిగించుతావున నాదిపోయెండుట యేమియు ఆచరణముగలేదు. కావున యూనియనువారు తప్పక శ్రద్ధవహించి డిపోమరియొక స్థలమునకు సాధ్యమైనంతవరకు మార్చించుటకు వేడబడుచున్నార. వీరికి రాక్షసులలో దీపములవిషయమై ఒక్కమారు మీరు ఆలోచించవలసియున్నది. మంచిని శ్రమకులకు పంపుట తెలియి చాల సమయానుజేసివారు. ఈ భద్రత ప్రజలకు నూతనముగటచే ప్రభుత్వమున కొంచెమిబ్బందిగ నుండవచ్చును. కాని రానురాను వాని ప్రయోజనమును, సౌకర్యమును తెలిసికొనగలరు.

మామూలు.

గవర్నమెంటు వారి కాపాటకాల హెచ్చరికలు దేశం కొండ వెంకయ్యగారికి గుంటూరుకు బడలాయుండెడి. వీరు సుమారు 2 1/2 సంవత్సరములనుండి యచ్చటనున్నారు. వీరికి విద్యయందుగల యభిమానము మెండు. స్కూలును మంచి యభివృద్ధిలోనికి దీసికొనివచ్చిరి. ఇంతేకాక నర్సాపుర ప్రభుత్వ పరిశులకు బహువిధముల శ్రమపడి కొంతమంది పిల్లలకు మిక్కిలి యోషితోడ చదవజేసిరి. వీరివారు స్కూలుయందే యుండి, నిత్యము స్కూలు మంచిచెడ్డలను సరిజాచుచు సహాయపాఠ్యాదుల గౌరవించుచు, తమపనిని నిర్వహించివారు. వీరి గౌరవాన్ని బాలికలందరు సభజేసి తమతమ గురుభక్తిని వెల్లడిచేసి భూహారములతో సభమిగించిరి. వీరిస్థానే, ఎమ్, యల్. నరసింహముగారు వచ్చినారు. వీరును వారితోనే తమ యుపాధ్యాయ పదవిని నిర్వహించురని తెలయచున్నారు. మా వెంకయ్యగారికి పరపూర్ణాయురారోగ్యముల భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక.

యజ్ఞేలు.

క్రొత్తవాండగారు దయచేసినది మొదలుకొని కలిగిన మార్పులలో గుమాస్తాలు పనిజేయు కాలగర్హము మొదటి దియ్యున్నది. బహుశక్తులనియు, తగినవారినియు, రైతుల కష్టములను బాగుగ పరిశీలింతురనియు, వినుచున్నాము. రాబోవునెలలో జమాబందీ యారంభింతురని తెలియుచున్నది. ఒకమంచిపని

ఈమధ్య మా గ్రామ మండలి విశ్వవ్యాప్తమైనందున వేళ్ళపై కట్టుకట్టి నట్లు తెలియుచున్నది. ఆ సంఘమునకు సంబంధించిన వారికి విధమైన పనులనుజేయరు. బాగుగ నున్నది ఇచ్చడైనను ఆలోచించుకొని నీచక్రమినిదివడాడి వేళ్ళ సంఘసంస్కరణకు పాటుబడుచున్న తమసోదరబృందమునకు సంతోషము బొందితురు గాకయని మాయూరివేళ్ళలకు సలహానిచ్చుచున్నాము. కలెంకిలో మేనెల 9 తేదీని జరుగనున్న వేళ్ళ సంఘసభలో నీయంశమును గురించి చర్చించుట కొంత యవసరమైయున్నది. ఇచ్చటికట్లుబాటువలన వేళ్ళ సంఘమున కంతకు కొంచెము బాధ్యతయున్నది. కాబట్టి వేళ్ళమునకు ఉద్యోగములు యిది యొక యంశముగ పురస్కరింతురని తమలోనున్న దురాచారమును, నీచక్రమిని, దుర్మార్గపు తలాచారమును నిర్మూలముజేసికొనుటకు విర్రాటులుజేసికొనుటకై తమదృష్టియును జేసికొనుచుగాక.

పురాణ కాలమునము:—

విద్యకృంపములను పురాణేతిహాస పరనానిపుణులును, ఉభయభాషాపరిచితులును నగు మ.రా.శ్రీ రాంబాబ్బ అప్పయ్య కామ్రులవారు రాజ్యమేం ద్రవరమున నార్యాపురమందున్న సామవేదులవారి స్పృహంబున కొన్ని దినములనుండి ప్రతిరోయియు ధర్మముగా పురాణ కాలతేజము నేయుచున్నారు. వీరు నిరర్థకముగా వాగ్ధోరణియు మేరలేని విషయ పరిజ్ఞానమును గలిగియుండుటచే భక్తిగవ్యూతములగు వారిని మృత్యు సభవారి పీనులకు విందు గొల్పుచున్నవి. వీరి పౌరాణిక గుధారకధారల గ్రోలిన పాఠులెల్లరు నిమ్యహానియున కెంతయు కృతజ్ఞులు." అని రామం ద్రికండి ఇకటూరి నాగభూషణరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

జర్మనీవారు ఇంగ్లండుకు పంపి: జాబు.

లండను ఏప్రిల్ ౧౯:— జర్మను దొరతనము వారు

లండను నగరములోనున్న అమెరికను రాయబారి ద్వారా ఇంగ్లీషు దొరతనమునకు ఈ క్రింది జాబును పంపి:—సింగ్ల నుండి జర్మను ప్రభులను పిల్లలను తీసికొనవచ్చుచున్న "పాక్ లాట్" ఆకు ప్రేమరును మీరు పట్టుకొనిరి. ఈ వారం 2 1/2 ధర్మ సంఘమువారి ఆధీనములో ప్రయాణము చేయుచున్నార. కాబట్టి దీనిని పట్టుకొనుట అంతర్జాతీయ ధర్మములకు విరుద్ధము ఈ వారమునకు నే వదలివేయవలెను.

గ్రేగారి వాబు:

ప్రభు, పిల్లలను తీసికొనకొనుట పంపివేసి జర్మను ప్రెసిడెంటు ప్రాణములకు తెగిల్చి పోరాడి కొటను రక్షించవలెనని జూచిరి. కాబట్టి మేము ఆస్తియగున పట్టుకొనుట తగదని చెప్పట చిత్రముగానగును. శరణాగతులగు ప్రెంచిదేశీయులు ప్రయాణముచేయుచున్న "ఏమి"లో గాంటామే" అను దానిని మీరు పట్టుకొనిరి. దానిని మీరు ఆదరించిన విధమును, పాక్ లాట్ ను మేము ఆదరించిన విధమును ఆలోచింపుడు.

ఉత్తర ప్రాన్య

ఇంగ్లీషువారి మందుగనులు

లండన్ ఏప్రిల్ 20:—మాస్కింగు పోటీలు విలేఖరి: ఈ క్రిందివిషయములను తెలిపినాడు:—

జెల్ బెక్ వద్ద మనమందుగనులు అద్భుతమగు పనిని చేసినవి. గనులవలన కొండలో ఒక భాగము బద్దలై పోయినది. అనేకవందలమంది జర్మనులు నాశనమైరి. ఎక్కడదూచినను శవములే ను. స్టాండురులో కెమెల్ గ్రామము వద్ద నున్న కొండను వశ పరచుకొను పక్షమునకు దిగి వైపున యున్న జర్మనీ వారిని ముట్టిడించుటకు పిలుగును. ఇచ్చట న్యూహెల్ వద్ద జరిగింక మౌరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రిటిషు సేన ముంపుకు వెళ్లినట్లు ములో కందకములులేవు. ఒక చెంపజర్మనులు అగ్ని వల్ల నునుకరించుచుండిరి. ఒక చెంప ముసేనాతో పోరుచుండెను. ముసేనాలో కొందరు కందకములను శ్రవ్యమందిరి. ముంపుకు పోవుచున్న బ్రిటిషు సేనను నిలుపువారు లేరు. ఇప్పుడు 800 మంది జర్మను ఖైదీలు చిక్కినారు. ఏ విధముగ జూచినను న్యూహెల్ యుద్ధములోకన్న జర్మనులకు నుక్కడ యెక్కువ ప్రయత్నము కలుగుచున్నట్లు అకపడుచున్నది. కొటలులేక నిరాధరముగ నున్న పట్టణములపై జర్మను విమానములు బాంబులువేయుచున్నవి. జర్మను విమానములను బ్రిటిషు విమానములు తరుముచున్నవి. ఇందువలన బ్రిటిషు సేన చేయుచున్న ప్రయత్నములు శుక్రువులకు తెలియదులేదు. బ్రిటిషు సేన జనులతో క్రిక్కిరిసియున్న పట్టణములలో ఫ్యాక్టరీలనుధ్వంస, వీధులనుధ్వంస, నిలచి పోరాడవలసినవచ్చినందున చాల కష్టముగ నున్నది.

వలితెలు కరకా యలు బహిరింగముగా

వేలము వేయుటకుగాను నోటీసు.

మహారాజశ్రీ బుభద్రుని చెన్నయ్యశ్రేష్టి గారి అనుమతిని రాబోవు మేనెల 3 తేదీని గంట స్తంబమువద్ద 6702 బస్తాలు వలితెలున్న, 423 బస్తాలు కరకా యలున్న, బహిరింగమైన వేలము మూలముగా విక్రయించ బడును.

వేలములో ఖాయకడ్డ ఆసామీలు నూటికి రూ 20-నా వెంటనే ధరావత్తుచే యవలసి యుండును. లెక్కినసాము, వారం రోజులలో చెల్లించినరకు స్వాధీనపరచు కొనవలసి యునును.

రిస్టయి అందుకొ

భీమునికట్టుం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English.
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cooanada)
A little Drama for young and old to Stage or read
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjab
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— **Hebbbar Brothers.**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Parliament Meeting.

LONDON, April 20.

At the question time in the House of Commons to-day Mr. Lloyd-George announced that the Government was not of the opinion that there was any ground for believing that war would be more successfully prosecuted by means of conscription. Earl Kitchener was very gratified with the response to his appeals to the nation.

Victoria Crosses awarded.
For Great Gallantry.

LONDON, April 20.

To-night's "London Gazette" contains particulars of the award of five Victoria Crosses to the following:—

Private Barber, First Grenadier Guards, for running at Neuve Chapelle in advance of the Grenade company and throwing bombs. When the company came up they found him quite alone and the enemy surrendering on all sides.

Lance Corporal Fuller, First Grenadier Guards, who, at Neuve Chapelle, unaided, prevented fifty of the enemy from escaping along a communication trench. He killed the leader with a bomb and the remainder surrendered.

Lieutenant M. Martin, Royal Engineers, at Spanbroekmolen though wounded, led six grenade throwers to the enemy's trenches and held back their reinforcements for two and half hours.

Private May, Camerons, at Laleontillierie, for endeavouring to rescue, under very heavy fire, a wounded man who was killed before he was able to be saved and also for carrying on the same day a wounded officer, while exposed to very severe fire, three hundred yards into safety.

Private Tollestein, Camerons, who in the battle of the Aisne, despite heavy fire, carried a wounded officer to a place of greater safety. Although wounded, he struggled back to the firing line and, when the battalion retired, he returned to the officer and remained with him for three days till both were rescued.

THE BATTLE NEAR ZIELLEBEKE.

Swinging round the German right.
A British Success.

LONDON, April 20.

The correspondent of the "Morning Post" in the North of France, describing the success near Zillebeke, says the British mines were of exceptional strength, and a part of the hill was blown entirely away and several hundred Germans were destroyed, only human debris remaining. The village of Kemmel is famous for its five-hundred foot mountain, the only one in Flanders. Its seizure marks an important step in the task of swinging round the German right. The fighting was as fierce as at Neuve Chapelle. The British advance reached trenchless space where the troops were exposed to heavy fire, and while they were digging themselves in, action was still in progress. The British advance was unchecked. Eight-hundred German prisoners have already been brought in and everything points to the enemy's losses being greater than at Neuve Chapelle. German aeroplanes have been very active in bombarding open towns, but they have been carefully chased from the British lines. Hence the enemy was unable to learn of the preparations for the attack. The country where the British were fighting was most difficult owing to its dense population and compelled the troops to fight in the streets among houses and factories and at pitheads.

British Success Near Ypres.
Fight for Important Position.

LONDON, April 19.

The Press Bureau announces that the British captured an important hill near Zillebeke in the evening of the seventeenth after a mine had been successfully exploded under the hill, killing many Germans. The Germans made desperate efforts all day on the eighteenth to recapture the position but were repulsed with very heavy losses. We are now consolidating the position. The point captured was hill 60 which is two miles south of Zillebeke and east of Ypres. It dominates the country to the north and north-west. Fifteen prisoners including officers, were captured when the mine exploded. The enemy at day break on the eighteenth heavily counter-attacked in close formation, but our machine-guns got well into them and hundreds of German dead are lying in front of our position.

Two German Aeroplanes Destroyed.

Two German aeroplanes were felled yesterday. Since the fifteenth the enemy have lost five aeroplanes in this area.

Regimental Rewards.

A Matter of Special Attention.

ALLAHABAD, April 20.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—It is understood that the Government will give special attention to the regimental rewards owing to the very fine work that has been performed in the war. Although nothing official has been said on the subject, it is recognised that this war of trenches has been regimental officers' campaign more than any other, and the magnificence of this work has been extolled by Field Marshal Sir John French, Sir Douglas Haig, Sir H. Smith Dorrien,

TELEGRAMS.

and Sir Patteney Richardson, and all senior Generals, in the highest terms. The aggregate of this praise makes a strong case for rewarding units of fighting in a way they have never been rewarded before. Courage, determination, heavy losses and extraordinary self-sacrifice of the regiments is the common theme of every one from the front and the common talk of the French Army and also of prisoners captured. Letters constantly repeat German equivalents for "How those English fight," and "They never know when they are beaten" and "They will not go back." There has never been a regimental record like it.

Why the "E 15" Was Sunk?

The Admiralty Report.

Officers Greatly Praised.

LONDON, April 20.

The Admiralty announces that the submarine "E 15" was in danger of being captured and being in a serviceable condition the Turks made great efforts to secure her. The British battleships with long range fire failed to destroy her, hence two picket boats, one from the "Triumph" under Lieutenant-Commander Eric Robinson who commanded the expedition assisted by Lieut. Webb and Midshipman Wooley and the other boat from the "Majestic" under Lieutenant Godson, manned by volunteer crews attacked the submarine. The boats were subjected to very heavy fire it being estimated that two hundred rounds were fired from a boat which is within only a few hundred yards distant, also a number of smaller guns fired at short range. Nevertheless the submarine was torpedoed and rendered useless. The "Majestic's" picket boat was holed and sunk but the crew were saved by the other boat. The only casualty was one man who died of wounds.

Vice Admiral De Robeck speaks most highly of all concerned. The Admiralty has promoted Lieutenant Robinson to the rank of a commander and has requested a report of the officers and men with a view to the recognition of their services.

Murdering fisherfolk

Harmless Trawler Torpedoed.

LONDON, April 19.

The Admiralty announces that a German submarine sank the trawler "Vanilla" in the North Sea and drove off the trawler "Ferno" when she endeavoured to rescue the crew, all of whom perished.

Murder of Fisherfolk.

This killing of fisherfolk for no military purpose should not escape attention. It is the second murder of this character within a week, and a careful record is kept of these events.

The Capture of the "Pakiat."

Germany's Strong Protest.

Sir Edward Grey's Crushing Reply.

LONDON, April 20.

A German note, through the American Embassy, energetically protested against the British seizure of the steamer "Pakiat" with women and children from Tsingtau as a serious violation of international law, because the vessel had been entrusted to a humanitarian mission. The note asked for the speedy release of the vessel.

Sir Edward Grey replied that the effect of the removal of the women and children would be to increase the power of resistance of the fortress of Tsingtau. He had received the protest of the German Government with considerable astonishment, and recalls the torpedoing of the French refugee ship "Admiral Ganteaume," when no opportunity was given to the passengers to escape, and draws attention to the difference between the treatment of the "Ganteaume" and the "Pakiat."

Baron Reuter's Son in Lord Kitchener's Army.

LONDON, April 19.

Baron de Reuter's son is serving in Lord Kitchener's army. The Baron, since the death of the Baroness, had been extremely depressed and yesterday spent two hours beside the coffin.

Inquest on the Body of Baron De Reuter.

LONDON, April 20.

At the inquest on the body of Baron De Reuter the jury returned a verdict of suicide whilst temporarily insane.

Arrival of Bombay Mails in London.

LONDON, April 19.

The Mail which left Bombay on the 27th March was delivered in London to-day. The Mail of the 20th March was delivered here on the 19th instant.

Sir John French's Bulletin.

Germans Driven Back.

LONDON, April 20.

Field Marshal Sir John French's Bulletin says:—On the evening of the 17th inst. we exploded a mine under Hill 60 on Ypres-Comines railway westward of Zwarteleen and immediately attacked and took the whole of the enemy's trenches on the Hill. We put trenches which we won in a state of defence during the night in spite of heavy bombardment which caused many casualties. Then the enemy renewed the bombardment towards morning making determined counter-attacks. Stiff hand-to-hand fighting ensued but the British infantry fighting with great gallantry and determination and well supported by artillery drove off the enemy with complete success. Our losses were very heavy but the Germans suffered still more severely particularly from machine guns which caught them in close order in the open. Throughout the eighteenth the enemy repeatedly renewed their attacks desperately trying to recapture the

TELEGRAMS.

position which is of great importance. They once gained a footing on the southern slope but were promptly defeated. The whole hill at nightfall was in our hands and the ground gained had been consolidated. Thus by the morning of the nineteenth the enemy's attacks ceased but they continued to bombard the hill. We captured four Officers and 45 men.

The Casualty List.

LONDON, April 20.

KILLED.—Lieutenant Sir R. Corbet, Coldstreams, Second-Lieuts. B. F. Douglas, South Staffords, G. Stanilal, Lincolns, H. M. White-head, East Surveys.

DIED OF WOUNDS.—Second-Lieut. A. Brickwood, York and Lancasters.

FRANCE.

Secretary of State's Cable.

SIMLA, April 20.

The telegram from the Secretary of State to the Viceroy dated 19th April says:—Important success was gained by the French in Alsace, where they captured a hill 4,000 feet high in Fecht Valley and another height which threatens the terminus of the railway to Colmar.

Present French Position.

LAHORE, April 20.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on 19th April:—At Notre Dame de Lorette the French have completed the conquest of the spur overlooking the plain of Champagne. They hold the ridge and ground slopes down towards the German lines. A somewhat similar position has been attained on both sides of the German wedge at St. Mihiel. Apparently the French are content for the present to hold the positions at these points, and have turned their attention to Alsace. It is noteworthy that the fighting now takes place at the points of the western line chosen by the Allies. Elsewhere reports mention only occasional attacks quickly repulsed.

A Paris Official Statement.

LAHORE, April 20.

PARIS.—Last evening's communique said:—A German counter-attack in the early morning at Les Eparges was repulsed.

Our attacks on both banks of the Fecht in the Vosges, forced the enemy precipitately to evacuate Eselsbrucke, above Metzeral, abandoning much material.

The aviator Garrows was obliged to land at Ingelmunster, north of Courtrai, on Sunday evening, and was captured.

Paris Communique.

LONDON, April 20.

PARIS.—The Communique says:—Particularly lively artillery actions took place between Soissons and Rheims and in Argonne.

BELGIUM.

Fighting near the Ypres.

LONDON, April 20.

It is stated in Rotterdam that fighting in the south east of Ypres is very fierce and that the wounded are arriving in Bruges without ceasing. It is reported that the enemy is preparing to evacuate Menin.

RUSSIA.

Further Russian Successes.

Surrender of an Austrian Battalion.

LONDON, April 20.

PETROGRAD.—A communique says:—The enemy have suffered great losses in again attacking our positions at Telepotsch. On Sunday night we counter-attacked, capturing an Austrian battalion, which surrendered en bloc. Capturing the heights south-east of Polen on Friday we captured 1,157 prisoners. On Saturday we repulsed two attacks in the direction of St. Riji.

The Struggle for the Carpathians.
Valiant but Futile Austrian Counter-Attacks.

LONDON, April 19.

PETROGRAD.—Fighting at the villages of Telepotsch and Zuela was of the fiercest description. The Russians had planned well and captured the enemy's position at the point of the bayonet. Throughout the whole of the next day the Austrians made desperate counter-attacks after counter-attacks. The Russians captured a thousand prisoners and three quick-firers. The attacks in the evening were of even greater intensity and hand-to-hand struggles took place all along the line, but the enemy were everywhere repulsed. The Russians at dawn again attacked and advanced in some sections, nevertheless the Austrians refused to accept defeat, and continued for another entire day delivering counter-attacks against Telepotsch. Russian observers affirm that the Austrians were well primed with drink. They were in superior numbers, yet did not succeed in gaining a foot of ground. Their attacks at nightfall were mainly directed against Zuela, where the Russians' machine gun and rifle fire exacted a heavy toll. Then the Russians by a most brilliant effort stormed and captured Hill 992.

A Russian Bulletin.

LONDON, April 20.

PETROGRAD.—A communique says:—In the Caucasus cannonade and fusillade continue in the direction of the coast. The Russians in the direction of Artvin are successfully advancing southwards.

TELEGRAMS.

Von Der Goltz's New Appointment.

LONDON, April 20.
Field Marshal Von der Goltz has been appointed commander of the First Turkish Army.

A Turkish Destroyer.

Damages a French Transport.
Chased But Escapes.

LONDON, April 20.
A Cavois message to the "Times" says that the Turkish torpedo boat destroyer "Demirtkadi" is stranded there. She has seven Germans on board, all officers from the "Goebeu." They told the Governor that the destroyer had escaped from the Dardanelles a month ago, lurking in the daytime in Asiatic inlets. She escaped the patrols and waited her opportunity to attack troopships. They assert that they torpedoed and damaged a French transport two days ago and were chased for two days.

HOLLAND.

Another Dutch Steamer Sunk.
By a Mine in the North Sea.

LONDON, April 19.
The crew of the Dutch steamer "Olandia" have been brought to Grimsby. The steamer, which was bound from Seaham to Rotterdam, struck a mine in the North-Sea.

ITALY.

Italian Relations With Austria and Germany.
Conversations Broken Off.

LONDON, April 19.
PARIS.—Telegrams from Rome confirm that Italy has broken off conversations with Austria and Germany.

The Austrian Ambassador.

The Austrian Ambassador has not appeared for forty days, but has been living absolutely alone in Rome, his family and staff having left for Vienna.

GREECE.

Greece and Servia.
Renew Agreements.

LONDON, April 20.
It is stated that Greece and Servia have renewed agreements for mutual defence against any aggression.

GERMANY.

Total German Losses.
Latest Prussian List.

LONDON, April 19.
AMSTERDAM.—According to the latest Prussian lists the total German losses are two and three-quarter millions.

Iron and Copper Waggons Captured.

LONDON, April 20.
Seven waggons laden with iron, copper and antimony sulphate consigned to Germany have been seized at Como.

SOUTH AFRICA.

Success of the Union forces.

LONDON, April 21.
CAPE TOWN.—An important success is officially reported. The Union forces occupied the town and railway centre of Kietmanshoop.

UNITED STATES.

Chino-Japanese Negotiations.
American Note to China.

LONDON, April 19.
PEKING.—America has addressed a note to the Chinese Government pointing out that America has certain treaties with China from which she does not intend to recede. Chinese circles express the opinion that the note will have a valuable moral effect as regards China's position in the Chino-Japanese negotiations, which have not been progressing recently.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Secretary of State's Telegram.
Russians in the Carpathians.

SIMLA, April 20.
The Secretary of State's telegram to the Viceroy dated 19th April says:—In the Carpathians the Austro-Germans have been making successive and most determined attacks on the positions the Russians have won, but all were repulsed and the Russians gained a height after a desperate fight.

In Eastern Galicia.

In Eastern Galicia the Russians dislodged the Austrians from two lines of trenches east of Czernowitz.

German Air Raids in Poland.

German activity in Poland is mostly in the form of air raids in squadrons of 12 or 15 machines throwing as many as a hundred and eighty bombs on the town or village attacked, but causing only insignificant damage.

TELEGRAMS.

Strained Austro-Italian Relations.

Reports from various sources show the relations between Italy and Austria are becoming very strained, and accounts of collisions between frontier Guards are circulated.

Bread Riots in Austria.

Bread riots and attacks on military stores are reported in Austria.

Secretary of State's Cable.

The Attack on the "Manitou."

SIMLA, April 19.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 19th April:—Turkish torpedo boats attacked the Transport "Manitou," carrying British troops in the Aegean Sea on the 17th April. The torpedoes fired missed their mark but unfortunately 51 lives were lost by boats capsizing. The torpedo boats were chased by British cruisers and stranded on the Greek Island of Chios, where the crew including a German officer and six sailors from the "Goebeu," were interned.

The Stranding of "E 15."

The British Submarine "E 15," while attempting a difficult reconnaissance of the Kephez minefield in the Dardanelles, was stranded on Kephez Point.

Aeroplane Reconnaissance.

Three aeroplanes flew from the Suez Canal to El Sirr 25 miles south of El Arish, an important road junction in the Northern Sinai Peninsula. About 150 to 200 tents were seen at El Sirr.

A Turkish Camp Bombarded.

A French cruiser, assisted by aeroplanes bombarded the Turkish camp south of Gaza, about 50 miles north-east of El Arish.

Offers of Assistance From the Khans of the Peshawar District.

SIMLA, April 20.

The Chief Commissioner of North West Frontier Province received many loyal offers of active assistance from the Khans and leading men of the Peshawar District. The more influential Mullahs refused to countenance the movement and the Afghan Mohamands were effectively restrained by the Afghan Officials from taking any part.

Defeat of the Mohamand Lashkar.

SIMLA, April 20.

On the morning of the 13th April a Mohamand Lashkar estimated at four thousand strong advanced to Hafiz Kor four and a half miles north west of Shabkadr with the evident intention of making an attack on the British territory and fired at four patrols. On the afternoon of the same date the Khaibar Moveable Column moved out and successfully engaged the Lashkar inflicting on it casualties estimated at one hundred and fifty killed and wounded. The Lashkar withdrew during the night of the 18th and 19th instant and is reported to be dispersing.

Report of the Committee on Co-operative Credit.

ALLAHABAD, April 20.

Sir Edward MacLagan's Committee on Co-operative Credit societies will probably complete its report by the middle of June.

The Roll of Honour.

SIMLA, April 20.

Our losses in the affair at Hafiz Khor on April 18th were as follows.

KILLED.—British Officers 3, British Ranks 2, Indian Officers 2, Indian ranks 7.

WOUNDED.—British Officers 3, (all slightly) British Ranks 12, Indian Ranks 42.

Names of British Officers killed and wounded are:—
KILLED.—Lieutenant W. E. Pollard Urquhart, Royal Sussex.

SUSSEX REGIMENT:—2nd Lieutenant A. H. Irwin, 8th Rajputs, 2nd Lieut. E. N. Bath, Indian Army Reserve of Officers (attached 8th Rajputs.)

WOUNDED.—Captain R. P. Fox, King's Regiment, Captain P. D. C. Johnston 8th Rajputs, Major H. A. J. Gidney I. M. S.,

CALCUTTA.

An Epidemic of fires in Calcutta.

Ably Controlled by the fire Brigade.

CALCUTTA, April 20.
A serious jute fire broke out just before midnight tonight in Hatkola. The building affected was situated in the heart of the jute market and a great catastrophe was averted only by the prompt arrival of the Fire Brigade from Headquarters and outlying stations. Thousands of bales were in danger but effective salvage work was put in and the fire localised with the result that the damage was only three thousand rupees.

(LATER)

The Calcutta fire brigade have had a very busy time to-day an exceptionally large number of fires being notified. The first broke out at a quarter to two in Jute on board the S. S. "Evangelos" lying at No. 2 wharf, Kidderpore. The damage was not extensive. The second began an hour later in Jute bales at No. 6 shed Kidderpore. The engines arrived just in time to prevent a very heavy destruction for the large shed was full of Jute. After two and half hours the blaze was extinguished. Bustee fire in Jagannath Sircar's Street, Wat-gunge, next engaged the attention at a quarter to seven and was of trifling importance. Finally the biggest fire of the day was reported just before 11 o'clock this evening. The large jute godowns off Siva Bazaar street in Northern town got well alight requiring the full Calcutta equipment to deal with it. An extra engine was sent for from Chitpore and the fire plant also summoned. The fire is still burning lustily and the estimate of total damage which is likely to be large is not yet possible.

TELEGRAMS.

The Rise in Prices Due to War.
Interesting Calcutta Figures.

CALCUTTA, April 20.

With reference to the rise in retail prices in the United Kingdom which the Prime Minister showed some time ago to be in London nearly 24 per cent, in other large towns 23 and in small towns and villages 20 per cent, it may be interesting to compare the rise in Calcutta which reflects in many respects the movement of prices elsewhere. Important articles which enter daily in family budgets have been selected and a comparative table has been prepared. The retail prices of 32 important articles before the outbreak of the war have been compared with the prices ruling in the week ending the 17th April 1915, and the percentage of rise and fall has been noted against each article. The general average of the 32 articles taken together has risen 11 per cent, since the outbreak of the war. The highest rise took place in sugar and the lowest in beef. The largest decrease 43 per cent, occurred in the price of potatoes and the smallest 4 per cent in deshi rice 1st class. No fluctuation is noticed in the prices of mutton 2nd class and kerosine oil. The fall in price of potatoes is, it may be noted, seasonal. Among articles which rose are country wheat flour 28 per cent, Aligarh butter 33 per cent, bananas (China Champa) 49 per cent, milk (cow) 12 per cent. The price of the following articles has fallen, rice deshi 2nd class, 17 per cent, ditto 1st class 4 per cent, eggs 32 per cent, mustard oil 19 per cent, mutton 1st class 6 per cent, rohi fish 8 per cent, ghee 4 per cent.

Pistol in Bedding.

Deputy Police Commissioner's Evidence.

CALCUTTA, April 20.

At the resumed hearing of the stolen Arms case to-day before the Chief Presidency Magistrate the first accused who is undefended denied the finding of the pistol under the bedding in his room and said that he would submit a written statement later. Counsel for the other three accused said that his case was that the pistol was not found where it was said to have been found. Mr. Louman, Deputy Commissioner of Police, special branch C. I. D. examined said that he remembered the arms theft case at Rodda and Co. and the subsequent motor dacoity at Garden Reach. In connection with that dacoity he took part in the investigation. In the course of that investigation he went to No. 20 Kakir Chand Mitter's Street about noon on the 24th February. He had received certain information in connection with that dacoity. He then described how he found the four accused there and how the pistol was found in bedding. The case is proceeding.

BURMA.

Trial of Captain J. Smut Alias Smith.

RANGOON, April 20.

Captain J. Smut alias Smith was to-day found guilty by the District Magistrate of Rangoon of cheating Mrs. Grace Smith of Rs. 370 and odd for board money and sentenced him to one day's imprisonment and to a fine of Rs. 400 in default three months simple imprisonment. Rs. 350 of the fine, if paid, was to be paid to the complainant. The fine was not paid.

BOMBAY.

Turkish Attack on Odain.

Exactions from the Shaiks.

BOMBAY, April 19.

The "Times of India's" Aden correspondent reports an attack by the Turks upon Odain, where nearly all the Odaini Shaiks had been compelled to surrender owing to exhaustion of ammunition. The Turks are reported to have seized all the granaries of wheat and jowari in Odain and to have compelled Shaikh Hamood Abdul Rub Mosen Bin Ali and Mansoor Bin Ali to pay a lakh of dollars in cash besides another lakh by monthly instalments. Odain lies about a hundred and twenty miles northwest of Aden and some fifty miles outside the boundary of the Aden Protectorate.

Teaching of Sanskrit and Persian in Bombay.
A Government Grant.

BOMBAY, April 20.

With a view to encourage oriental learning the Local Government have sanctioned a grant of Rs. 100 per annum each to eight Pundits and four Maulvis employed in teaching Sanskrit and Persian on traditional lines and are not in Government service. These grants are tenable for a period of three years. In 1913 the Government decided to allot personal allowances to Pundits and Maulvis in the Government service. Subsequently a suggestion to give a similar allowance to those who are not on the Government service was accepted, and as Western India was the centre of Sanskrit rather than Mahomedan learning it was recommended that a large portion of the sum allotted for this purpose in last year's budget should be reserved for grants to Pundits.

Abolition of Tolls in Bombay Presidency.

BOMBAY, April 20.

The Bombay Government are endeavouring to abolish tolls on local board roads and recently offered an annual payment to the Local Boards who would carry out their wishes. A Government Press note issued to-day announces that the following Local Boards have accepted the offer made by the Government:—Ahmedabad, Poona, Ahmednagar, Nasik, Satara, West Khandesh, Belgaum, Bijapur, Dharwar and Kanara. The Government have accordingly for the present made the following grants:—Ahmedabad Rs. 7,100, Satara Rs. 6,700, Kanara Rs. 2,700, Bijapur.

SIND.

26th Sikh Battalion Entertained

KARACHI, April 20

The 26th Sikh Battalion which arrived here from the capture of Tsingtau has been entertained by the leading citizens of all communities here.

మహాత్మ్యగంగిగారి సంవర్ధనము.

II

సంఖ్యాపణ జరుగుచున్నది. గంధి గారికి మోకాల్లివై తలబట్టి విద్యార్థులైన నిమ్మపండ్లకు చేతులతో నాడించుచు పరధ్యామముగా వచ్చుచు "మాత్మదేశసేవ చేయవలసివేరినది చేయుచున్నామన నంతున్న మీకు కలిగినదా" అని యడిగిరి.

అపఖ్యా యశనిపాతములతో సోకెనది. "లేదండి మాకు సంతుష్టి కలుగలేదని" యొకవిద్యార్థి నడివెళ్ళి. "సంతుష్టి కలుగలేదా. ఈ యసంతుష్టి మీ కెంతకాలమునుండి కలిగినది

"మేము కళాశాలవిద్యార్థిగము ప్రారంభించినవాట నుండియు"

పరీక్షల నిర్వహింపబడు విద్యార్థుల తేమిచేయుదురను ప్రశ్న కలిగిరి. వా రేదో యుక్త్యాగమును సంపాదించుకొని దేశ సేవకు దూరము కావలయున్నది.

"నమీశనుగారు న్యాయవాదిగవృత్తి స్వీకరింపకుండుట చే మాకు మార్గదర్శకులైరి." అని యొకయువకు డనెను.

"నమీశను గారి యాచరణ మా దర్శక మని ని మీరు తలంతుకేమోగాది నేను మాత్ర మటుల తలంపనని" గంధిగారు చిరునవ్వుతో పలికిరి

విద్యార్థులేమి చేయవలసినదియు తండ్రులే నిశ్చయించురు. అందును చేయచున్నదానినే మీరు చేయుదురు. ప్రవేశపరీక్ష, ప్రథమశాస్త్రపరీక్ష, పట్టపరీక్ష, పిమ్మట న్యాయ శాస్త్ర పరీక్ష యను గలపుకా యని యొకరనిరి.

"తెలిదండ్రులు నిధారణ చేయుదురా? ఇట్టి పద్ధతి బంగాళమునందును బొంబాయి రాష్ట్రమునందును గూడ లేదు. ఇట్టి పద్ధతికలదని నేను వినుటకు గూడ నదియే మొదటిసారి. ఈవిషయమును నిర్ణయించుటకు తెలిదండ్రులకన్న విద్యార్థులే తగినవారని నా నమ్మకము.

గంధిగారి యాచరణ భజన విషయమున బీదవారితో సమానముగ నుండవలెనని నేను పోటీచేయు చున్నాను." అని భజనవిషయక ప్రవచనము వచ్చినపుడు గంధి గారనిరి. గంధిగారు పండ్లనెగాని మ రి ఏ ప దా గ్ధ ము ను భుజింపరు. పండ్లను నీరమున అయినవను ఆ సాధ్యమినికి నాహారము. "ధనవంతులు ఫలాహార నియమమును బూన వచ్చునగాని బీదలకెటుల సాధ్యమని" యొకరడిగిరి. నాఅను భవమునఁజట్టి ఆరోగ్యము చెడకుండ పనిచేయుకై గలిగించు నంతటి ఫలహారమును తినటకుగ న్యయమొక్కొక్కరికి నెల కు 10రూపాయలకు లోపుగానగును. అని ఆయననుడిరి. ఆ దంపతులు కొబ్బరికాయలను తేరుశనగలను ఆరటిపండ్లను చింతకాయలను తిందురు. నిమ్మరసమును నీరమునుత్రావుదురు. ఈశుభసామ్యికాహారము విదాన నే వారు జీవించుచున్నారు.

"కాయగూరలు ధాన్యములు మున్నగు వానివలన కలుగు ఫలితములయను పండ్లకలన కలుగును. చెన్నపురిలో నాకొసగ బడుచున్న ఆరటిపండ్ల చాలావ్రత ప్రమేసవేగాని చనకగదారుకు ననియే శ్రేష్ఠమైనవి. సాధారణముగ నటులే యుండునని యాచార్యుడు చెప్పెను

గంధిగారి సంవర్ధము.

అయన నాడు 8౫వయస్సే కార్యాంతరమున కేగవలసి యుండెను గన లేదిరి. విద్యార్థులందరునులేది సాష్టాంగ మొప్పిరి. "మీరందరును నాయెదుట నిర్భయముగ నిజవబ డవలయునని నేను కోరెదను. అట్టి సంఘ మచిరకాలమున నేర్పడగలదు ప్రస్తుతముట్టి యువకులు 20 మంది వారిద్వార మున పనిచేయుచున్నారు" అని గంధిగారు నడివిరి

"ఈవేళమున నేకవేలమంది యువజనులుగలరు. తిరం దరు నుత్సాహమును గలిగియున్నారు. ఎట్టి సత్కార్య నిర్వాహమునకైనను యుక్తమార్గణమును పురుషులకేణ్యు లునగునా రెకరైన నాయకత్వము వహించి నడిపించినవో నట్టి నేనయందెట్టి కష్టములవైన నొకరిమిటో భరించుటకు వీరందరును సిద్ధముగనన్నారు. మీరు నెట్లపరీక్షల నిర్వహనారు గారు. ప్రవేశపరీక్ష వరకును మాత్రము చదివి ధనహితవలననో కృతార్థును బడవజాలమిటో చదువును చాలించినవారుగా నున్నారు. మీరు 5.0 సంవత్సరములును చదివిన చదువు నిరుప యోగమే యగుచున్నది. వారాంగ్లభాషను చదవకు వ్రా యను మాత్రమే నేర్పియున్నారు. నారిలో బుద్ధిమంతులగు వారా కొందరాంగ్ల భాష లో వ్రా య బడిన గ్రంథములను చదివి భాషాభివృద్ధి కలిగించుకొను చున్నారు. ఇట్టివారు కలుగు విచారగుదురా?"

గంధిగారివిషయములకు కుడితీసికి బొత్తములను వెట్టు కొనకు మిగుల శ్రద్ధతో వినుచుండిరి.

"ఇట్టి యువకులెన్ని వేలమందియో మనననార్హమేదేశ పీడి గణితము, చరిత్ర, భూగోళము, ప్రకృతిశాస్త్రము మున్నగువానియందు ప్రాథమిక జ్ఞానముమాత్రమువడియున్నది. ప్రశ్నోత్తరజ్ఞాన మెందుననలేదు. వారికి ఎట్టి యుక్తమములగు నుద్దేశ్యములను ఉత్తమాదర్శములునలేవు వారి కుత్సాహ మున్నది. ఆతమున్నది. తాము చేయవలసిన కార్యములయం దత్యంత దీక్షుకపించి వానికొరకు సర్వాధికారములను చిన తమనంటి పుణ్యపుకముల సర్వలను వారు చదువుచుం దుగు అట్టి నేకయందు. సర్వసమర్థుణముగ తమకొనియకొన నుత్సాహించుచుండురు. గాని వారికట్టి యుక్తాశము లేమియును లేవు. వారు తమ పాట్లకును బట్టికును చూచుకొన వలసి యున్నది. వారిలో చాలమంది కుటుంబసంరక్షణము గూడ చేయవలసి యున్నది. గాన వారుద్యోగమునకు పాకు లాడెదరు నెలకు 15.20 రూపాయల జీతముగల పని దొరు కును నెండ్లి చేసుకొందురు. విడ్డూలు కలుగుదురు. సంసారసాగ రము నానావిపాంగి తరంగములచే వారి నలమి తొనను వా రందరును దేశసేవ కక్కరకుగాని వారే యగుచున్నారు. ఇట్టి యువకులను సరిగ నడపించినవో మిగిలినవారి ప్రేమాపందేశ మును దరిద్రులను కష్ట జీవులనుగ పుజలయిండ్లకు గొని పో వుటకు వీరర్హులు అని ఇండియను పేట్రీయుటు పత్రికా పత్రి నిధి గంధిగారికి విన్నవించెను.

భారతీయ యువజనులు

"ఇట్టిపనికి చెన్నపురిలో యువజనులు వెక్కువుండి లభింతురా" అని గంధిగారనిరి. "లభింతురనియే. నానమ్మ కము. మీ నంటివారు పూనుకొనినవో మీ పతాకచ్ఛాయ ను నాసింది వేలకొలదిగ మిమ్మడిని చేరవత్తును. గాని వారి కుట్టి శాస్త్రములను గృహములు నుండుట యావశ్య కము. మీ ఇట్టి కార్యమునకు నియమించినవారు వారు నిర్వహించెదరు. శ్రేష్ఠతముగ నొకకార్యమును నిర్వహించు టకు వారాతురతను గలిగియున్నారు. వారిలో "నితకు గంధియంతటివాడ"ని యనిపించుకొనవలెనను కోరికలేని వా రొక్కరును లేరు."

సంఘ నియమములు.

"నే నదివరకే అట్టిసంఘము నేర్పరచితిని. ఆసంఘము లో చేరగోరువా రెల్లప్పుడును సత్యము నేపలకవలెను. బ్రహ్మ చర్యవ్రతము ననుష్ఠింపవలెను. అదివరకే వివాహమయ్యెన్నను బాధలేదు. భార్యాభర్త లిరువురుగూడ సంఘమునచేరవచ్చు ను గాని వారు దాంపత్యసంపర్కమును పరిత్యజింపవలెను. అట్టివారు తమభార్యలను పరశ్రీలవలెనే చూడవలెను. వారిని పోషించుటమాత్రమే భర్తల చేయవలసినదని." అని గంధిగారనిరి.

"ఇట్టివిబంధనల కంగీకరించిన యువకులను మీరు స్వీక రింతురా?"

"అ-ఈ యువకులు వ్యవసాయపుషులను నేటివేతపకు లను శరీరమున కష్టపెట్టి చేయవలసిన ఇతర పనులను చేయ వలసి యున్నది "

"మీనంటివారి నాయకత్వము క్రింద వారెట్టి పని నైనను చేసెదరుగాని వారి సుత్తమకార్య నిర్వహణము నంగ వినియోగింపవలయును. వారు రణోత్సాహమును పోలిన యుత్సాహమును కలిగియున్నారు. కష్టమును దాడిద్ర్యమును రూపుమాపుటకు వారిని వినియోగింపవలయును" అని ప్రతిధి నడివెను.

"అంతేగాదు కొంతకాలము జరుగునప్పటికి పదువుకొని నను చదువుకొనవచ్చును నాసంఘమున చేరినవారి కందరికిని నెలకు రు 15 లకు తక్కువకాని యాదాయము చేరునట్లు చేయుటకు నేను తీరవాదినయ్యెదను" అని గంధిగారనిరి.

కొనసాగ దిగిననమగ్య

"ఇది కొనసాగింప సాధ్యముగాని సమస్యగాదా?" యని ప్రతిధి గంధిగారి ఖండిత్యోక్తి నాలించి యిచ్చెరువుతో నడిగెను.

మిగిలుల తలంచెదరా? గోఖలేగారుగూడ నటులనే తలంచిగాని నీరచేతు ప్రయత్నించుటకు నాకనుమతికొనం గిరి. గాననేను ప్రయత్నించెదను నేను వారికి పనికిలిగించెదను. వారు సిద్ధపరచిన పదార్థములను నాకొనుండెదను" అని సంధిహాసముతో గంధిగారనిరి. కలకత్తాలో మిగిలిన కరండక మొగనబడినపుడు దీనిని వెట్టుకొనుటకు నాకెత్తలేదని మీరునుడిరితిరి అని స్వభావశ్రీయా! మీరంతభవహీనులా?

"నిజమే నేను బీదవాడనే నావీర్యవహున్నదిగ ని నేనచటికేగన"నిగంధి గారు బికనీతనదనలై నుడివిరి.

"మీరు ధనాన్వయముకొరకు దుడ్డిజాత్రీకాకు న్నెట్టితే అచట వాణ్ణించిన ధనమేమైనది. "నేనువేలము ధనము కొరకే అచటికి వెళ్లేను. ఒకదానాను వాడించుట కనం వత్సరముండుటకు నిజము మొనరించుకొని వెట్టితిని నేను ముల రాసన్న సమయమున వారచట నాకు విందుచేసిరి. భారతీయులకు కయప్పకరములగు కొన్నివిబంధనలను దొర

తనమువారు చేయుచున్నారని నాకపుడు తెలిసినది. అందులకు మీరు వాదించకలెనని నేను న్నేహితులతో అంటిని. వారు నన్నుచట నుండిపోయిరి. నే నుండిపోయి" గంధిగారనిరి.

"తక్కినవిషయము జగద్గొరిసే ఆరీతిగా మీ రాజ్ఞించిన ధనమంతయును మీరిచ్చివేసితిరి" అని ప్రతిధి యనెను. "అయిన కొరకు విద్యార్థులు కేవలము దుఃఖమునకు కాలమందుట యుచియును నాకు నోరలేదు. బొరతీయ యువజనులకును విద్యా : హీనులగు భాగశీయులకును గంధి గారు శ్రేష్ఠతమగు సంవేశమును చేప్పిరి " దేశము కొకట పరిచేయు డనునదియే యాసందేశము. స్వకీరు మహాత్మ్యము వలననే భరతఖండము నా మహానీయు డొక గొప్ప వ్యవ సాయక పరిశ్రామిక దేశముగా చేపడవలెను. నే నాయావద్ద యాచార్యుడనీ లేచితిని. ఆపరిశ్రామికురములగు నాయుకరిజ యులు నాకంటబడినవి నాహృదయమున కెక్కియు చలిచినవి. గంధిగారువృద్ధులగుచున్నాడు. అని నేననుకొంటిని అంతలో నాక స్మికముగ ననివారితముగ కన్నులు కన్నులగిరుచుచున్నాడు. ఈ మహాత్ముడు భగవంతుడు దీప్తాయుకారోగ్యములనొసంగు గాత యనుప్రాకృతము నోటవెవలెనది. అని ప్రతిధిని ఇండియను పేట్రీ యటుపట్టికరు వ్రాసెను గంధిగారు మదగాను పాన్ల మెంటు సభకు వెళ్లి రజస్వలా వివాహచర్యవారిచిరి.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని భాగుచేయ గలుగు తరీఫీయరు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు చునో యేమే భాగములు యేమేపనులచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగానేయు రిపేరులను యీ మంతముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి తై సెన్సు యాప్టించి పంపబడును. యిందులకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలయును. మే 1వ తారీఖున కాను ప్రారంభమగును. ఏప్రిల్ నెల 30 వ తేది లోగా దరఖాస్తులు పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపువారికి మాత్రము ఒకవోటు దొరకగలదు. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ్ పురాణము.

[ప ద్య కా వ్య ము.]
న్యాయమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయ ముల నెట్టి పరిణామములఁ జొందినది? మనుజులస్థితి మొదట నెట్లుండె? కులభేదములేలకలిగె? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాన్పు నొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమానె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువాగు. బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సేరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలిమిగుల గులభమ. మంచికాగితములవై ముద్రింపబడి నిండు క్యాలికో లైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు నెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ చేత. వలయువారి చిరునామాడు వ్రాయవచ్చును.
(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగుపండితుడు, మువ్వనీపల్లె హైస్కూలు, కడప.

విదిన కొమేశ్వర లెహ్యము.

ఇది మిక్కిలి వీరవృత్తిని, బలమును, కఠినించును. (2) మేమాములు, నిక్కాక, నిస్సత్తుక, కుక్కపము, ఆతి మూత్రమును ఖరదించును. (3) రక్తమును కుక్కిపరచి వృద్ధిబాం దించును. (4) నరములకు సత్తునిచ్చి యశావనమును నిండించును. 2 డబ్బులుచాలును. 20 తులముల డబ్బులు. 1-0-0.
కాలముగంధి లేహ్యము:- సమామేనాను, మేమాములు, పాడలు, పుండ్లు, పొట్టురాలట, యిలో చర్మకోగములు, కీడ్ల నొప్పులు, రోదోషము, మొకలగువాట్లను 4.డె.తో నిర్మూలము చేయును. 20 రు|| డబ్బులు 1-4-0 (4 డె|| రు 4-8-0)
ఘనసారచంపి:- ఇది తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు, మొద లగు అంటు (నెగ) కోగములను, మూత్రపుంతులను స్రావమును తక్షణమే మాన్పును. 2 డబ్బులుచాలును. డబ్బులు 1-4-0.
సుకేశరంజని తలనూనె:- ఇది మిగుల పరిమళము గలిగి పూలవాసనను గుప్పించుకొనఁజుండును. నీనా రు 0-8-0.
మాకాల్లూగు ఉచితము. వి. పి. భిర్లుల సత్యైకము. 5 రూ. వైబడిన అర్ధగడ్డ రు 1-కి 0-2- కిమీషనిచ్చెదము. పి. కి. అంతు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, హిందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

స్వర సమాధు !

కొద్ది పశులే గలవు !

మంచినయము!

బర్రోపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము సిగ్గెనైజ్.) భర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రను అంతటికే తెలియజేసే నులదే తెలిసి నేటికే తెలుగు ప్రజలకు తెలియజేయుచున్నది. మా ప్రకటనలతోనే సేవము లేదు. ప్రతిజంతుకొనము, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము యావముగ ముద్రించిన పుస్తక మిదికాదు. ఇతరులు ప్రపంచ చరిత్రమును లోకమునకు యావముగ ముద్రించిన విధమున అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము కాదు. నిజముగా "బర్రోపాఖండము" జర్మని యావముగ ముద్రించిన యుద్ధమునకు విజయించి పాక్షియున్నది. ఈ యుద్ధచరిత్రను అందరు చక్కగా నేర్చుకొని యుద్ధము మొదలైనప్పుడు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. బర్రోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుంగుకొనుటకు ఈ మొదటిభాగమునందు దెలుపబడిన యావముగ ముద్రించిన శ్రద్ధతో జరిగితిరవలెను.

జర్మని, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంగేరీల నిర్మాణము, గతశతాబ్దమున బర్రోపాఖండమున ముగియు, జర్మని యుద్ధమును స్థాపించుట, ఇటలీయులకు ముగియించినవింత. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మాటుబాటులు. జర్మనియు యుద్ధము ఈ యుద్ధమునందు, అధికారవిప్లవము, రాజులకుదురు. (ట్రెట్టాట్) జర్మనియు చేసిన పోటోపోటియో. బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. బర్రోపా యుద్ధముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధముల చరిత్రను తెలుక సార్వభౌమల యుద్ధప్రయత్నములు. సార్వభౌమలారంభించిన మహాయుద్ధ వివాదములు గలవు.

బర్రోపా చరిత్రము సింధువులముగా నిజకారణసహితముగా నెవరును నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పుగలము. పుస్తకమును దీని చరిత్రవాదకీ విషయముల సత్యసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రపటములును, 6 భూగోళపటములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తెలియజేయుటకు నెలకడుచుండును. ఇందులో ఆర్డర్ పేపరును ముద్రించిన చక్కని ప్రతిమలు గలవు మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సా-ర్నా పరిల్లా

ఇది జేనామునందులుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళనొప్పులు, సాతవాలుపుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికంటె వులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును కుద్దిపజచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెత్తివెడల మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

మమ్మకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి(తాగుటకు మందు) నాగవల్లితైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లోక ప్రఖ్యాతి మైన ముంగు.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే

తలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, సార్వభౌమ

నొప్పులు, కీళ్ళనొప్పులు, పక్షవాతము, వాపులు,

గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి

అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి

లోకలి నొప్పులు పలుతము పోగలవు.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభాషాచీ మాచికొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనమునకు సాటివేరు లేదు.

అమృతాంజనము దీపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబు సెట్టి వీధి, మదరాసు.

హాని లేదు. నిశ్చయము. గణముకలిగి తిరుగు.

అన్ని విధములగు కష్టవాధులు, మూలకంటలు, పేహ రణములు, పుండ్లుముగ్గు నువీ యన్నియును 4 వారములలోనే కుదిరిపోవును. వారమురోజులకు సరిపడుమందు వెల రూ 5-0-0 రెండురోజులకు సరిపడుమందు ఉచితముగ పోషినియత్తము పంపబడును కలయికా రిటలు వ్రాయవలెను.

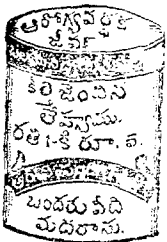
డాక్టరు ఉమకాంత హజరీ, బ్లూమెయిల్స్ట్రెట్,

164/1 మణిక్టోలాస్ట్రీట్, (బీదమస్క్వేరు) కలకత్తా.

Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist

164-1 Manicktola Street. (Beacon Square) CALCUTTA.

ఆరోగ్యవరకజీవన్.

ఈ లేవ్యమును, తప్పక 22 రోజులు భుజించినవాడికి, కడుపులకు కలిగినట్టి కండ్లను, గుడ్డుములు నడిచెడు నడకను, సింహమునకు కలిగియుండు బలమును కలుగజేయును. చెడురక్తమును కుద్ది శబిది మంచినరక్తమును అధికరించును. 40 రూపాయలయెత్తు రూ 5-0-0-0.

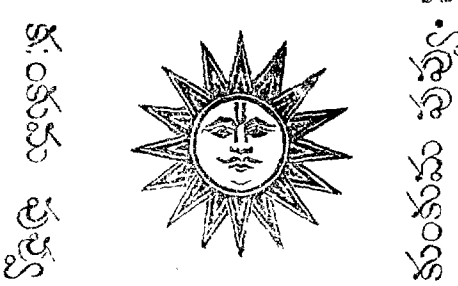
ఆర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ, 6, బందరువీధి, మద్రాసు

ఆంధ్రదేశమాపకము. వెల 0-8-0

తెలుగులలో వివిధములగు వాటకారోగములకు లక్షణములేను. ఇది సంస్కృతియనుండి తెలిగింపబడినది ఇందు కథావిధానము, ఆంధ్రప్రదేశ్ విస్తారము, నాయకావాయకాది లక్షణము, వ్యాధుల యాచిత్యము, రసనిర్ణయము, శృంగారాదివిషయవిభాగము, మొలకు నెల్లరూపక భర్తృములయెట్లు నాలుకుప్రకరణములు గలవు. ఆంధ్రదేశమునకు ప్రాచీన నావికావీర్యములనుండి కరణములను పద్యములు బహుమతిపొందినవి. వాటకాదిరచనలను కవి మిక్కిలి ముఖ్యము క్రము.

మల్లాది శ్రీ చర్యనారాయణ శాస్త్రి, 31 నామివీల్లవీధి, తిరుపల్లి కె.ఎ.టి., మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవ్య దొరకము. కొనువారు సూర్యమార్గము గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హన్మంపేడి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రణేత్యము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు-ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వరకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్యసూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషలలోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇవి వాణిజ్యభవమునకు సోపానములు. ఇవి లేనిచో వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇవి లేనిచో వాణిజ్యము చెప్పుటకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిర్మాత ఒకరి కొకరికి, పట్టణములందును పల్లెలందును కన్పించు కొని జనసామగ్గ్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇవి దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన ద్వారయొక్కయు, వ్యవహారముల నిందు నమోదుచేయించు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగముంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీరేమి నిందు నమోదుచేయించు కొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుకేలేదా? చేయుచున్నచో మీర్యవహారము జగముంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆకొరికకు ముఖ్యసాధనము. గాన మీర్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయించుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించుచున్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునందుగల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏజెంట్లు కలయినానూడిక ఇదిఅన్ని దేశములవరక కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేండియా, యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, బ్రాస్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామిక దేశములయందు దేశస్థులు యేకర్యా గారములయందు నిర్మించ బడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశముందు ప్రతివాడికి తెలియటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు.—పైజు 1/4 క్రాసు. పూర్తిపేజీ రూ 12. 1/2 పేజీ రూ 7. 1/4 పేజీ రూ 4. 1/8 పేజీ రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరునామాలు నమోదుచేయుటకు 12 పేజీలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికీ ప్రత్యేకము. 25 సంబంధ సూచిక అనగా తెలుగుపుస్తకము నుమారు కలయిచేయించును. నెల అందరికిని సులభముగనుండి ట్రైల్ రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కాకలయునో అన్ని ప్రభుగమాత్రమే వేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్డరు రిజిస్టరుచేయించుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్వప్రముగ దొరికవు. ముందు ఖరీదు బంపువాడికి పుస్తకముఖరీదు రూ 5 మాత్రమే. ఆర్డరు ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో వారిం చెడవును. యీవిషయమై రేపు మీరు మగచిహ్నవచ్చును గాన యీరోజుననే వ్రాసి మేముకలుగగలము. త్వరపడుడు. చిరునామా:— ఆంధ్ర సెట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.